

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ - ΒΟΤΑΝΙΚΗΣ**

**ΣΧΕΔΙΑΣΗ, ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ
ΚΗΠΟΥ ΣΤΟ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΤΟΥ ΑΤΕΙ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ
ΧΡΗΣΤΟΥ ΣΟΥΛΑΚΗ**

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ – ΒΟΤΑΝΙΚΗΣ**

**ΣΧΕΔΙΑΣΗ, ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ
ΚΗΠΟΥ ΣΤΟ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΤΟΥ ΑΤΕΙ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ
ΣΟΥΛΑΚΗ ΧΡΗΣΤΟΥ**

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Γ. ΤΑΣΙΟΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ**

Η υποβολή της Πτυχιακής Διατριβής αποτελεί μέρος των απαιτήσεων για την απονομή του Πτυχίου στο Τμήμα Φυτικής Παραγωγής, της Σχολής Τεχνολογίας Γεωπονίας, του Αλεξάνδρειου Τεχνολογικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010

**Η παρακάτω εργασία αφιερώνεται στην οικογένειά μου
και στους φίλους μου.**

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε στο αγρόκτημα του ΑΤΕΙΘ Θεσσαλονίκης την χρονική περίοδο από τον Οκτώβριο του 2009 έως τον Απρίλιο του 2010.

Θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στον καθηγητή μου Κύριο Βασίλειο Τάσιο για την πολύτιμη καθοδήγησή του κατά την εκπόνηση και παρουσίαση της εργασίας αυτής.

Επίσης επιθυμώ να ευχαριστήσω τους Ζουρνατζή Δημήτριο και Νάντη Βασίλειο για την βοήθεια και την στήριξη που μου προσέφεραν.

Θεσσαλονίκη, Απρίλιος 2010

**Σχεδίαση, εγκατάσταση και συντήρηση κήπου στο αγρόκτημα του
ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης.**

Σουλάκης Χρήστος

**Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης
Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας
Τμήμα Φυτικής Παραγωγής**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Συνοπτικά ο κήπος ορίζεται σαν ένα ανθρώπινο καλλιτεχνικό έργο εμπνευσμένο από την φύση, του οποίου η δημιουργία και η εξέλιξη στηρίζεται στην επιστήμη και την τεχνική. Η καθημερινή επαφή του ανθρώπου με τον κήπο συμβάλλει στην αισθητική του αναβάθμιση, αλλά κυρίως στην προσέγγιση της Φύσης και έχει ως θετικό αποτέλεσμα τη δημιουργία ηρεμίας, καλαισθησίας και υγιεινού περιβάλλοντος.

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται όλα τα παραπάνω θέματα και υποδεικνύει τις βασικές αρχές και τους νόμους που πρέπει να έχει υπόψη του ο σχεδιαστής ενός κήπου για να επιτύχει το άριστο αποτέλεσμα.

Ένα αισθητικό αποτέλεσμα που θα μπορεί να επιβιώσει στο Ελληνικό περιβάλλον αλλά και να γίνει αποδεκτό από την αισθητική του κοινωνικού συνόλου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	σελ. 7
Βασικές έννοιες της κηποτεχνίας.....	σελ. 9
Κανόνες της αρχιτεκτονικής τοπίου.....	σελ. 11
Βασικές αρχές σχεδιασμού του κήπου.....	σελ. 13
Επιλογή χώρου και προετοιμασία για την διαμόρφωσή του.....	σελ. 16
Το αρδευτικό σύστημα.....	σελ. 22
Ο χλοοτάπητας.....	σελ. 24
Δημιουργία παρτεριού.....	σελ. 35
Ο βραχόκηπος.....	σελ. 39
Κλάδεμα δέντρων και θάμνων.....	σελ. 42
Φυτικά πλαίσια και σχήματα.....	σελ. 45
Πλακοστρώσεις – διάδρομοι κίνησης.....	σελ. 47
Φυτά που υπάρχουν στο χώρο.....	σελ. 50
Συμπεράσματα και προτάσεις.....	σελ. 59
Βιβλιογραφία.....	σελ. 60

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με τον όρο κηποτεχνία εννοούμε μια πολυσύνθετη επιστημονική και τεχνική δραστηριότητα της οποίας αντικείμενο είναι η σύλληψη, η σχεδίαση, η πραγματοποίηση και η διαχείριση του κήπου. Θεωρούμε δε ως κήπο κάθε υπαίθριο ή ημιυπαίθριο οριοθετημένο χώρο που λειτουργεί στο άμεσο και ευρύτερο φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον του ανθρώπου και κύριο σκοπό έχει τη βελτίωση των συνθηκών της ζωής του. Η σημασία της κηποτεχνίας ταυτίζεται με την έννοια του κήπου και για τον λόγο αυτό η κατανόηση της κηποτεχνίας προϋποθέτει τη βαθύτερη ανάλυση της έννοιας του κήπου. Είναι αναγκαίο, βέβαια, η πολυπαραεκτική έννοια του κήπου να αναλυθεί σε ορισμένες απλούστερες για να γίνει ευκολότερη η κατανόησή της.

Χωρίς αμφιβολία, όμως, η κύρια έννοια του κήπου στην αντίληψη των περισσότερων ανθρώπων ερμηνεύεται ως χώρος ανάπαυσης και αναψυχής. Είναι το λειτουργικό πλαίσιο και το αισθητικό συμπλήρωμα για το αστικό σπίτι ή την εξοχική έπαυλη ή ακόμα και για μεγαλύτερα συγκροτήματα κτηρίων. Αντίθετα, πολλές φορές είναι δυνατόν σε μεγάλες εκτάσεις τα κτίρια αυτά να μην υπάρχουν καθόλου και ο χώρος να διαμορφώνεται μόνο με πράσινο και άλλες αρχιτεκτονικές κατασκευές λειτουργικής φύσης με αποκλειστικό σκοπό την ανάπαυση και αναψυχή των επισκεπτών. Στην περίπτωση αυτή συμπεριλαμβάνονται τα άλση και τα πάρκα που βρίσκονται μέσα στην περίμετρο της πόλης ή επάνω στην περίμετρο που διαχωρίζει την πόλη από το ελεύθερο φυσικό περιβάλλον.

Η κηποτεχνία ασχολείται με την διαμόρφωση του σύγχρονου ιδιωτικού ή κοινόχρηστου χώρου, εκεί που ζει, εργάζεται και δημιουργεί ο άνθρωπος. Δηλαδή είναι η τέχνη της αλλαγής του συνόλου ή μέρους των φυσικών χαρακτηριστικών ενός χώρου, της διαρρύθμισης του με διάφορες κατασκευές χρήσιμες ή διακοσμητικές, της καλλιέργειας του εδάφους και εγκατάστασης καλλωπιστικών φυτών με σκοπό να δημιουργηθεί ένας κήπος χρήσιμος, λειτουργικός, διακοσμητικός που να προσφέρει στον ιδιοκτήτη του ψυχική και σωματική υγεία και να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες του. Οι αλλαγές αυτές πρέπει να γίνουν βάσει ενός μελετημένου σχεδίου από το οποίο εξαρτάται κατά ένα μεγάλο ποσοστό επιτυχία του κήπου.

Μπορεί λοιπόν να λεχθεί ότι κηποτεχνία είναι η τέχνη του σωστού συνδυασμού τεχνητών στοιχείων με τα φυσικά στοιχεία με σκοπό να επιτευχθεί ενότητα, αρμονία, ισορροπία, ενδιαφέρον και να εξασφαλίσει ένα αισθητικό αποτέλεσμα υψηλής ποιότητας.

Ανεξάρτητα από το μέγεθος και την έκτασή του, ο κήπος πρέπει να κρίνεται και να αντιμετωπίζεται ως ένα έργο τέχνης, που έχει όμως χρηστική σημασία και που στηρίζει την έμπνευσή του σε ανάλογες εικόνες του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά δομείται με ανθρώπινους κανόνες αρχιτεκτονικής σύνθεσης, χρωματικής αρμονίας κλπ. Η κατασκευή αυτής της σύνθεσης γίνεται κυρίως με φυτά τα οποία εξαρτώνται από βιολογικούς παράγοντες, οι οποίοι και θα καθορίσουν το ρυθμό ανάπτυξης και το βαθμό απόδοσης των διαφόρων χαρακτηριστικών τους.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΚΗΠΟΤΕΧΝΙΑΣ

Με την αρχική του έννοια ο κήπος ήταν μία περιορισμένη και κλειστή έκταση που καλλιεργούσαν κυρίως λαχανικά, καρποφόρα δένδρα και άνθη. Με την αλλαγή στον τρόπο ζωής σήμερα τη θέση του λαχανόκηπου και οπωρώνα κατέλαβαν σχεδόν εξ ολοκλήρου τα καλλωπιστικά φυτά και έτσι ο κήπος μετατράπηκε σε διακοσμητικό, ψυχαγωγικό και λειτουργικό για να καλύψει τις ανάγκες του σύγχρονου ανθρώπου.

Ο σκοπός της κηποτεχνίας είναι να δημιουργηθεί κατάλληλος χώρος, έτσι ώστε να δεθεί με το γύρω φυσικό ή τεχνητό περιβάλλον. Για την επίτευξη αυτού του στόχου χρησιμοποιούνται συγκεκριμένοι κανόνες, οι οποίοι βοηθούν στην κατανόηση των θεμελιακών αρχών του τοπίου.

Αυτοί οι κανόνες είναι: η ισορροπία, η αντίθεση, η πλαισίωση και η διαδοχή.

Η ισορροπία

Ισορροπία εμφανίζεται όταν είναι κατανομημένες ισοδύναμα οι τεχνητές και φυσικές μορφές σε κάθε πλευρά ενός κυρίαρχου άξονα, από πλευράς ποσότητας, ποικιλίας και ποιότητας.

Η αντίθεση

Αντίθεση δημιουργείται με διαφορετικών μεγεθών ή υφής αντικειμένων. Οι έντονες αντιθέσεις γίνονται ευκολότερα αντιληπτές από τον παρατηρητή.

Η πλαισίωση

Ένα τοπίο αναδεικνύεται περισσότερο όταν πλαισιώνεται και περιορίζεται από άλλες χαρακτηριστικές μορφές όπως απόκρημνοι βράχοι, όχθες ποταμών ή λιμνών, δεντροστοιχίες κ.α.

Η διαδοχή

Η διαδοχή εξασφαλίζει αισθητική ευχέρεια στον κινούμενο παρατηρητή. Αυτή μπορεί να γίνει ως γραμμική (δέντρα ψηλά εναλλασσόμενα με χαμηλά) ή χρωματική (εναλλασσόμενα χρώματα). Ακόμη μπορεί να είναι διαδοχή μορφών και τοπίων.

Ένας αρχιτέκτων τοπίου πρέπει να δίνει ιδιαίτερη σημασία στα εξής:

1. Στην απλότητα και διαβάθμιση των διαφόρων στοιχείων σύνθεσης.
2. Στην αρμονία των χρωμάτων, σχημάτων, όγκων.
3. Στην δημιουργία του κυρίαρχου στοιχείου στην όλη διαμόρφωση του χώρου.
4. Στην κλίμακα του υπό ανάθεση έργου.

ΤΟ ΤΟΠΙΟ

Ως τοπίο μπορούν να θεωρηθούν:

1. Οι αστικές περιοχές.
2. Οι περιαστικές περιοχές.
3. Οι δασικοί πόροι.
4. Οι παραθαλάσσιες περιοχές.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ

Αναλογίες και κλίμακα

Κλίμακα ονομάζουμε τις σχέσεις μεγέθους μεταξύ των συστατικών στοιχείων του κήπου και καθενός ξεχωριστά, σε σύγκριση με ένα σταθερό μέγεθος. Αυτό το μέγεθος είναι συνήθως το ύψος του ανθρώπινου σώματος. Όταν η κλίμακα είναι δυσανάλογη, τότε δημιουργείται ένα σκηνικό που δεν ικανοποιεί ούτε τις ανάγκες, ούτε την ψυχολογική διάθεση. Η κλίμακα επίσης, επηρεάζεται και από το μέγεθος των συστατικών μονάδων του συνόλου.

Σκιά και φως

Μπορούμε να διακρίνουμε δύο ειδών κήπους. Τους θερινούς και τους χειμερινούς. Στους πρώτους επικρατεί η σκιά και τα ξέφωτα είναι σε μικρότερη αναλογία. Στους δεύτερους επικρατεί το ξέφωτο με διάσπαρτες συστάδες δέντρων και θάμνων, που ουσιαστικά επιτελούν και την διαίρεση του χώρου. Η χρήση του φωτός, σε σχέση με τα λεπτομερειακά στοιχεία του κήπου, αποτελεί ένα άλλο σημαντικό στοιχείο. Σε ότι αφορά το φωτισμό, η γωνία και το φόντο, μπροστά από το οποίο θα τοποθετήσουμε τα στοιχεία ενδιαφέροντος του κήπου παίζουν σημαντικό ρόλο.

Αντίθετα σε ότι αφορά τα χρώματα, τα ζωνρά χρώματα ταιριάζουν απόλυτα στο άπλετο φως και στον ήλιο. Οι ανοιχτότεροι χρωματισμοί ταιριάζουν περισσότερο στα σκιερά μέρη, όπου κάνουν αντίθεση με τις πιο βαθιές αποχρώσεις του πράσινου και συγχρόνως δεν διασπούν την ενότητα, διότι η παρουσία τους είναι εντελώς διακριτική.

Ενότητα και χαρακτήρας

Ο χαρακτήρας ενός κήπου έχει μεγάλη σχέση με την ενότητα, κι αυτό γιατί τον συνιστούν τα δεσπόζοντα στοιχεία του. Ο κήπος μπορεί να έχει χαρακτήρα αστικό, ημιαστικό, αγροτικό ή εξοχικό και τέλος άγριο ή φυσικό. Το φυσικό τοπίο έχει πολλές μορφές (π.χ. δασικό, βαλτώδες, ερημικό, παραθαλάσσιο κ.τ.λ.).

Οποιοσδήποτε κι αν είναι ο χαρακτήρας, όταν υπάρχει, συνθέτει το ενδιαφέρον του περιβάλλοντος και ικανοποιεί την ανάγκη αλλαγής στον επισκέπτη.

Η λειτουργικότητα

Οι περισσότερες ανάγκες που εξυπηρετεί ο κήπος, δεν είναι τόσο αισθητικές, όσο θα περίμενε κανείς. Είναι κυρίως λειτουργικές.

Ο κήπος σαν προέκταση του σπιτιού, είναι ένας ζωτικός χώρος, που τον χρησιμοποιούμε για καθημερινή χρήση. Η εξασφάλιση του οξυγόνου, ο καθαρισμός της ατμόσφαιρας από σκόνες και καυσαέρια, η άνετη κυκλοφορία, ο χώρος που θα καθίσει κανείς τις απογευματινές ώρες, είναι όλα λειτουργικά, με την αισθητική επένδυση και οπωσδήποτε δεν αποτελεί υπερπολυτέλεια ή ικανοποίηση αυτών των αναγκών. Σκοπός του σύγχρονου κήπου, είναι ο επιτυχημένος συνδυασμός αισθητικής και λειτουργικότητας.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΚΗΠΟΥ

Ο σχεδιασμός του κήπου υπόκειται σε βασικές αρχές που μπορούν να εφαρμοστούν σε όλες τις περιπτώσεις, για να δώσουν ένα επιτυχημένο σχέδιο. Έχοντας σα βάση τις αρχές αυτές, ο κηποτέχνης θα λάβει επίσης υπόψη του και άλλα στοιχεία που εξατομικεύονται στο συγκεκριμένο κήπο, στις απαιτήσεις του χρήστη, στην οικολογία του χώρου κ.α. έτσι ώστε στο τέλος κάθε κήπος να είναι μοναδικός.

Η δημιουργία ενός κήπου έχει κοινά στοιχεία με την δημιουργία ενός έργου τέχνης με την διαφορά ότι είναι πιο πολύπλοκος, διότι έχει επί πλέον το στοιχείο της ζωής και της κίνησης του ανθρώπου μέσα σε αυτόν και γιατί υφίστανται τις κλιματικές μεταβολές και τις ζωντανές μεταβολές των ίδιων των φυτών.

Η σχεδίαση του κήπου πρέπει να γίνεται ολοκληρωμένη και όχι αποσπασματικά στα διάφορα τμήματα που τον αποτελούν. Ο σχεδιασμός σαν μια ενότητα βοηθάει στη δημιουργία της αίσθησης της συνέχειας, έτσι ώστε τα μεμονωμένα στοιχεία που αποτελούν τον κήπο, δεν παρουσιάζονται ενδιαφέροντα από μόνα τους μέσα στον χώρο, παρά μόνο όταν εξετάζονται όλα μαζί σαν σύνολο.

Ο σχεδιασμός πρέπει να είναι μία λογική διαδικασία για την δημιουργία ενός σχεδίου το οποίο να συνδυάζει το λειτουργικό και επιθυμητό μαζί με το πραγματικό και εφικτό. Ο αρχικός προϋπολογισμός για την κατασκευή καθώς και την απαιτούμενη εργασία για την μετέπειτα συντήρηση του κήπου, είναι στοιχεία που πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπ' όψιν κατ' την διαδικασία του σχεδιασμού.

Η δημιουργία ενός αισθητικά ευχάριστου κήπου, αλλά και ταυτόχρονα λειτουργικού που εναρμονίζεται στο οικολογικό περιβάλλον εξαρτάται από το πόσο επιδέξια μπορεί ο κηποτέχνης να συνδυάζει τις παρακάτω βασικές αρχές που έχουν σαν οδηγό όλα τα δημιουργικά σχέδια.

Απλότητα

Η απλότητα υπαγορεύει να μην υπάρχουν πολύπλοκες γραμμές και πολλά χωριστά στοιχεία ώστε να δημιουργείται σύγχυση. Η απλότητα σε ένα κήπο μεταφέρει το αίσθημα της ηρεμίας, στοιχείο απαραίτητο σε ένα κήπο που προορίζεται για ξεκούραση. Ένας κήπος έχει την ιδιότητα της απλότητας όταν έχει μια αποφασιστικά καθορισμένη οργάνωση με καθαρές γραμμές που με της πρώτη ματιά μεταβιβάζει το μήνυμα που επιθυμεί να δώσει ο δημιουργός του. Αυτό δε σημαίνει ότι όλα τα στοιχεία

του κήπου θα πρέπει να αποκαλύπτονται αμέσως, γιατί θα δημιουργηθεί η έλλειψη ενδιαφέροντος για την εξερεύνηση του. Αντίθετα όλα τα στοιχεία του κήπου θα πρέπει να οργανωθούν με ένα πιο κατανοητό τρόπο.

Η χρήση της απλότητας πρέπει να γίνεται με γνώση και με προσοχή έτσι ώστε να μην δημιουργείται ένα ανιαρό και μονότονο τοπίο. Ο σχεδιασμός μπορεί να είναι απλός, αλλά με ποικιλία φυτών και άλλων κατασκευών που να συνθέτουν ένα ιδανικό εξωτερικό χώρο για χρήση και απόλαυση.

Ισορροπία

Η ισορροπία δίνει μια αίσθηση τάξης σε ένα σχέδιο. Σε ισορροπία βρίσκεται μια σύνθεση όταν οι μάζες φυτών είναι κατανεμημένες ισοδύναμα και στις δύο πλευρές ενός άξονα. Για την κατανόηση της αρχής αυτής θα πρέπει να φανταστούμε ένα εξωτερικό χώρο κομμένο στη μέση και τοποθετημένο πάνω σε κλίμακα. Αν και οι δύο πλευρές του χώρου αυτού προσελκύουν την όραση του παρατηρητή ισότιμα, τότε ο σχεδιασμός είναι σωστά ισορροπημένος.

Η ισορροπία υπονοεί και εισάγει την αίσθηση της σταθερότητας. Η όρασή μας συνηθίζει στο ισορροπημένο υλικό και ως αποτέλεσμα μας δημιουργείται ανησυχία και ταραχή όταν παρατηρούμε αντικείμενα τα οποία εμφανίζονται ασταθή ή είναι έτοιμα να "καταρρεύσουν". Η ισορροπία εφαρμόζεται σε σχέση με μια κάθετη διεύθυνση – άξονα.

Ανάλογα με το είδος της ισορροπίας μπορεί ένας κήπος να είναι επίσημος (συμμετρικός) ή ανεπίσημος (ασύμμετρος). Στον επίσημο η κατανομή στις δύο πλευρές του άξονα είναι ακριβώς η ίδια, ενώ στον ανεπίσημο η ισορροπία τείνει να είναι ισοδύναμη.

Μπορούμε να διακρίνουμε τρεις τύπους ισορροπίας :

- Τη συμμετρική, στην οποία το ένα μέρος του κήπου είναι κατοπτρικά το ίδιο με το άλλο, ως προς ένα τουλάχιστον άξονα.
- Την ασύμμετρη, στην οποία ένα μέρος του κήπου έχει την ίδια ορατή μάζα με το άλλο, αλλά δεν είναι ακριβώς το ίδιο και
- Η ισορροπία στην οποία κοντινά αντικείμενα ισορροπούν με αντικείμενα σε μακρινές αποστάσεις.

Ρυθμός και γραμμή

Οι γραμμές μεταφέρουν ένα αίσθημα συνέχειας στον χώρο. Καθώς οι γραμμές περνούν από χώρους διαφορετικής χρήσης το μάτι του παρατηρητή θα μπορούσε να τις ακολουθήσει, χωρίς να αισθανθεί απότομες μεταβολές.

Οι δρόμοι, τα μονοπάτια, οι γωνίες, τα όρια των παρτεριών είναι γραμμές κάθετες ή οριζόντιες που κατευθύνουν την προσοχή του παρατηρητή, σε ένα σημείο και καθορίζουν την κίνηση στον κήπο.

Οι ευθείες οριζόντιες γραμμές των δρόμων προτρέπουν σε άμεση κίνηση, ενώ εκεί που συναντούν άλλες δημιουργούν σημεία στάσης, αλλαγής ή ανάπαυσης. Οι καμπύλες οριζόντιες γραμμές προτρέπουν σε πιο αργή κίνηση, είναι συχνά πιο ευχάριστες και ταιριάζουν περισσότερο στην φύση.

Τα τετράγωνα και τα κυκλικά σχήματα, είναι στατικά και δίνουν την αίσθηση της στάσης και της ανάπαυσης. Αυτά τα σχήματα είναι κατάλληλα για την δημιουργία καθιστικών. Ενώ ένα μακρύ και στενό μονοπάτι δείχνει μια γρήγορη κίνηση και η εντύπωση αυτή μπορεί να αυξηθεί, όσο οι κάθετες πλευρές γίνονται υψηλότερες. Η αρχή του ρυθμού και της γραμμής εφαρμόζεται επαναλαμβάνοντας τις βασικές εξωτερικές γραμμές, τα χρώματα και τα υλικά στον κήπο.

Ενότητα και αρμονία

Η ενότητα του σπιτιού με τον κήπο είναι σημαντική αν λάβουμε υπόψη ότι οι ανάγκες σήμερα απαιτούν την προέκταση του σπιτιού στον κήπο σαν λειτουργικό χώρο. Για να υπάρχει σύνδεση του σπιτιού με τον κήπο θα πρέπει να έχουν προβλεφθεί οι απαραίτητες προσπελάσεις από και προς τον κήπο από την σχεδίαση του σπιτιού.

Η ενότητα πρέπει να επεκτείνεται στα διάφορα τμήματα του κήπου κάνοντας την μετάβαση από το ένα σημείο στο άλλο του κήπου πιο ομαλή.

Τα στοιχεία, οι υφές και τα χρώματα θα πρέπει να σχετίζονται το ένα με το άλλο και να αποτελούν μια οπτική ενότητα και όχι μια σειρά από ανεξάρτητα φανταχτερά δείγματα. Η ενότητα και η αρμονία είναι στοιχεία που δεν γίνονται αντιληπτά στα πρώτα στάδια δημιουργίας ενός κήπου όπου τα φυτά δεν έχουν μεγαλώσει ακόμη για να καλύψουν το χώρο και να μαλακώσουν τις αυστηρές γραμμές και σκληρές επιφάνειες.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΧΩΡΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ.

Ο χώρος που επιλέχθηκε βρίσκεται στο αγρόκτημα του ΑΤΕΙΘ, δίπλα από τα θερμοκήπια.

Εικ. 1: Ο αρχικός χώρος που επιλέχθηκε για σχεδίαση και διαμόρφωση.
(Πηγή Σ.Χ.)*

Ο χώρος αυτός βρισκόταν σε άσχημη κατάσταση, καθώς ο χλοοτάπητας είχε στο μεγαλύτερο μέρος του καταστραφεί λόγω ανεπαρκούς ποτίσματος τους καλοκαιρινούς μήνες. Επίσης στον χώρο υπήρχαν πολλά φύλλα που είχαν πέσει και η εικόνα ήταν άσχημη.

* Σ.Χ. = Σουλάκης Χρήστος.

Η προετοιμασία για την διαμόρφωση του χώρου ξεκίνησε με την αφαίρεση όλων των πεσμένων φύλων, των σκουπιδιών και άχρηστων αντικειμένων.

Εικ. 2: Ο χλοοτάπητας είναι σε κακή κατάσταση. (πηγή Σ.Χ.)

Ο χώρος που μου ανατέθηκε όσον αφορά την έκτασή του είναι: 26 μέτρα το μήκος και 8 μέτρα το πλάτος. Δηλαδή η έκταση είναι 208 τ.μ.

Οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν για την διαμόρφωση του χώρου είναι οι εξής:

Την Πέμπτη 8 Οκτωβρίου 2009 έγινε καθάρισμα του χώρου από πέτρες και φύλλα. Η εργασία αυτή έγινε από τις 10 το πρωί ως τις 2 το μεσημέρι.

Εικ. 3: Καθάρισμα χώρου από πέτρες και φύλλα. (πηγή Σ.Χ.)

Την επόμενη μέρα, Παρασκευή 9 Οκτωβρίου 2009 έγινε η παραλαβή 4 κ.μ. χώματος και στην συνέχεια έγινε το στρώσιμο του για να είναι ομοιόμορφα κατανεμημένο (9:00 – 14:00). (Βλέπε εικ. 4)

Εικ. 4: Στρώσιμο χώματος. (πηγή Σ.Χ.)

Την Δευτέρα 12 Οκτωβρίου στις 10 το πρωί έγινε φρεζάρισμα του χώρου. Στη 1 το μεσημέρι έγινε η σπορά του χλοοτάπητα (φεστούκα). Στην συνέχεια ακολούθησε το κυλίνδρισμα του χώματος και στις 2 το μεσημέρι έγινε το πότισμα των σπόρων.

Εικ. 5: Ο σπόρος χλοοτάπητα (πηγή Σ.Χ.)

Εικ. 6: Ο σπόρος (Φεστούκα). (πηγή Σ.Χ.)

Εικ. 6: Η κάλυψη του σπόρου με το δικράνι. (πηγή Σ.Χ.)

Εικ. 7: Το κυλίνδρισμα του χώματος. (πηγή Σ.Χ.)

Την Παρασκευή 29 Οκτωβρίου, 2,5 εβδομάδες μετά την σπορά παρατηρήθηκε βλάστηση του σπόρου του γκαζόν, καθώς οι κλιματικές συνθήκες που υπήρχαν ήταν οι άριστες.

Εικ. 8: Παρατηρείται βλάστηση του σπόρου. (πηγή Σ.Χ.)

ΤΟ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Κατά τον σχεδιασμό και κατασκευή ενός κήπου το βασικότερο μέρος που πρέπει να προσέξουμε είναι η σωστή τοποθέτηση και λειτουργία του αρδευτικού συστήματος για την σωστή και γρήγορη ανάπτυξη του χλοοτάπητα και των φυτών του.

Ο σχεδιασμός ενός αρδευτικού συστήματος εξαρτάται από διάφορους παράγοντες όπως η παροχή και η πίεση του δικτύου νερού, την χρήση των πιεστικών αντλιών, τον τρόπο άρδευσης κ.α.

Κατά την τοποθέτηση ενός αρδευτικού συστήματος πρέπει το βάθος που θα βρίσκονται οι σωλήνες να είναι 30-40 εκατοστά ώστε να μην καταστρέφονται από μετέπειτα εργασίες όπως το φρεζάρισμα για την επανασπορά του χλοοτάπητα.

Ένα πλήρες αρδευτικό σύστημα αποτελείται από τα εξής :

1. Προγραμματιστή αρδύσεως.
2. Ηλεκτροβάνες.
3. Σωλήνες αρδύσεως.
4. Εκτοξευτήρες.

Εικ. 9: Άρδευση με εκτοξευτήρα. (πηγή Σ.Χ.)

Στον χώρο μας έχουμε κάνει εγκατάσταση ένα πιο απλό αρδευτικό σύστημα που αποτελείται από χειροκίνητες βάνες, σωλήνες αρδεύσεως και εκτοξευτήρες.

Ο χρόνος αρδεύσεως ενός κήπου εξαρτάται από:

1. Το είδος των φυτών.
2. Το είδος του χλοοτάπητα.
3. Το έδαφος.
4. Τη χρονικά περίοδο.
5. Τα μέσα αρδεύσεως.

Εικ. 10: Άρδευση με εκτοξευτήρα. (πηγή Σ.Χ.)

Η συντήρηση του αρδευτικού συστήματος γίνεται λίγο πριν την άνοιξη, καθαρίζονται από τα άλατα, τις ρίζες και τα χόρτα οι εκτοξευτήρες καθώς και τα φρεάτια με τις ηλεκτροβάνες.

Ο ΧΛΟΟΤΑΠΗΤΑΣ

Η χρήση του χλοοτάπητα σαν απαραίτητο καλλωπιστικό συστατικό της κηποτεχνίας είναι γνωστή από τα αρχαία χρόνια. Αναφορές από τους περσικούς χρόνους, την ελληνιστική και ρωμαϊκή περίοδο περιγράφουν την χρήση ποωδών φυτών για την δημιουργία ενός πρώτου χλοοτάπητα που έμοιαζε περισσότερο με λιβάδι. Οι χλοοτάπητες, όπως τους γνωρίζουμε σήμερα, με την μορφή της κουρεμένης και καλοδιατηρημένης επιφάνειας ξεκινά από τα μεσαιωνικά χρόνια στην Βρετανία, ενώ στη συνέχεια εξαπλώνεται και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες όπως η Γαλλία, η Γερμανία και η Αυστρία.

Στην σύγχρονη εποχή οι χλοοτάπητες έχουν ευρεία χρήση σε διάφορους τομείς, όπως είναι ο αθλητισμός, η κηποτεχνία και ο έλεγχος της διάβρωσης των εδαφών.

Στον αθλητικό τομέα οι χλοοτάπητες αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα για διάφορα αθλήματα, όπως είναι το ποδόσφαιρο, το γκολφ, η ιππασία, το τένις κ.α. Η χρήση του χλοοτάπητα στους αθλητικούς χώρους μειώνει την πιθανότητα τραυματισμών, λόγω της απορρόφησης των κραδασμών και εξασφαλίζει την ασφάλεια των αγωνιζομένων.

Οι χλοοτάπητες χρησιμοποιούνται, επίσης, στη συγκράτηση των πρανών και στην αποκατάσταση καμένων εκτάσεων. Στις περιπτώσεις αυτές, το πυκνό και εκτενές ριζικό σύστημα των γρασιδιών δημιουργεί ένα πλέγμα που συγκρατεί τους εδαφικούς κόκκους και σταθεροποιεί το έδαφος. Ταυτόχρονα, η φυλλική επιφάνεια του υπέργειου τμήματος του χλοοτάπητα, μειώνει δραστικά την κινητική ενέργεια των σταγόνων της βροχής και του αέρα προστατεύοντας το έδαφος από την διάβρωση.

Συνοψίζοντας μπορούμε να πούμε ότι ο χλοοτάπητας είναι απαραίτητο στοιχείο ενός σύγχρονου κήπου και πάρκου, εξυπηρετεί σκοπούς λειτουργικούς και αισθητικούς και συμβάλλει στην υγεία και ανανέωση του ανθρώπου με πολλούς τρόπους:

- Δημιουργεί υγιεινό περιβάλλον γύρω από κατοικημένες περιοχές με την παραγωγή οξυγόνου.
- Ελαττώνει τη σκόνη σε περιοχές γύρω από τα αεροδρόμια, νησίδες μεγάλων αυτοκινητόδρομων, εργοστάσια, σχολεία κ.α.
- Εμποδίζει την διάβρωση του εδάφους από νερό και αέρα. Συγκρατεί τα αμμώδη εδάφη.
- Ελαττώνει τον θόρυβο.
- Ελέγχει την θερμοκρασία του εδάφους και δίνει δροσιά το καλοκαίρι σε σχέση με τα σκληρά υλικά επιστρώσεων.
- Καλύπτει τα αντιαισθητικά πράνη σε μεγάλες εδαφοτομές.
- Απαραίτητο στοιχείο αθλητικών γηπέδων.
- Δίνει πρακτικότητα στην κίνηση στον κήπο αποφεύγοντας την λάσπη και την σκόνη.

- Δημιουργεί ευχάριστο περιβάλλον εκεί που ζει και εργάζεται ο άνθρωπος και δίνει ηρεμία.
- Ενοποιεί όλα τα άλλα στοιχεία του κήπου.
- Δίνει την αίσθηση ευρυχωρίας και μεγαλώνει οπτικά τους χώρους.
- Δίνει φόντο στα άνθη.

Εικ. 11: Ο χλοοτάπητας στο χώρο του αγροκτήματος. (πηγή Σ.Χ.)

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΓΡΑΣΙΔΙΩΝ

Τα γρασίδια είναι μονοκότυλα φυτά εδαφοκάλυψης της οικογένειας Gramineae, τα οποία έχουν μοναδικά χαρακτηριστικά που δε συναντώνται σε άλλα φυτικά είδη της κηποτεχνίας, όπως:

- ✓ Η ικανότητα να αναπτύσσονται σε συνθήκες συνεχούς αποφύλλωσης (κούρεμα).
- ✓ Το κορυφαίο μερίστωμά τους βρίσκεται πολύ κοντά στην επιφάνεια του εδάφους.
- ✓ Κατά την διάρκεια της ανάπτυξής τους, ο αριθμός των φύλλων ανά βλαστό παραμένει σταθερός.
- ✓ Τα φυτά διατηρούνται εσκεμμένα στη βλαστική φάση ανάπτυξης, ενώ αποτρέπεται η αναπαραγωγική τους φάση (σχηματισμός ταξιανθίας).

Το σύνολο των φυτών των γρασιδιών καθώς και το έδαφος που συγκρατείται από το ριζικό σύστημα και τα υπόγεια όργανά τους, σχηματίζουν το σύνολο που ονομάζουμε χλοοτάπητα.

Το υπέργειο τμήμα ενός γρασιδιού αποτελείται από τα φύλλα και έναν διογκωμένο βλαστό, ο οποίος παραμένει κοντά στην επιφάνεια του εδάφους και ονομάζεται στεφάνη. Στην κορυφή της στεφάνης υπάρχει το κορυφαίο μερίστωμα, ενώ από τα χαμηλότερα γόνατά της αναπτύσσεται το δευτερογενές ριζικό σύστημα.

Το έλασμα είναι το ανώτερο τμήμα του φύλλου, είναι σχετικά επίπεδο και έχει κατακόρυφη διεύθυνση, όταν το φύλλο είναι νεαρό, ενώ στη συνέχεια αποκτά μια κλίση προς το βλαστό λαμβάνοντας σχεδόν οριζόντια θέση.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΧΛΟΟΤΑΠΗΤΑ

Τα χαρακτηριστικά του χλοοτάπητα για την μέτρηση της ποιότητας είναι:

- Το χρώμα.
- Η υφή.
- Η πυκνότητα.
- Ο τρόπος ανάπτυξης.
- Η ομαλότητα.
- Η ομοιομορφία.

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά ποικίλουν ανάλογα με το είδος και την ποικιλία αλλά επηρεάζονται και από τις κλιματικές συνθήκες κατά την διάρκεια του έτους. Η σωστή συντήρηση εξάλλου δημιουργεί χλοοτάπητα υψηλής ποιότητας.

▪ Το χρώμα επηρεάζει την ποιότητα. Όσο πιο πράσινο είναι το χρώμα τόσο καλύτερη είναι η ποιότητα του χλοοτάπητα. Ανοιχτότερο χρώμα μπορεί να προκληθεί από έλλειψη αζώτου, ξηρασία, υψηλές ή χαμηλές θερμοκρασίες, ή προσβολή από ασθένειες και έντομα. Το ανοιχτό χρώμα όμως είναι επίσης χαρακτηριστικό ορισμένων ειδών και ποικιλιών χλοοτάπητα δηλαδή δεν είναι πάντα αποτέλεσμα μη υγιούς φυτού.

▪ Η υφή είναι αρχικά η μέτρηση του πλάτους του ελάσματος των φύλλων. Αγρωστώδη λεπτής υφής θεωρούνται περισσότερο ελκυστικά από αυτά με πλατιά φύλλα.

▪ Η πυκνότητα είναι ίσως ο σπουδαιότερος δείκτης της ποιότητας του χλοοτάπητα. Υψηλή πυκνότητα χωρίς κηλίδες και κενά είναι ο στόχος κατά την δημιουργία του χλοοτάπητα. Η ακατάλληλη επιλογή ειδών ανάλογα με την θέση εγκατάστασης καθώς και η κακή συντήρηση μπορεί να καταστρέψει τμήματα του χλοοτάπητα και να εμφανιστούν κενά ή κηλίδες.

- Ο τρόπος ανάπτυξης μπορεί να είναι όρθιος ή έρπων. Μερικά είδη αναπτύσσονται προς τα πάνω και άλλα προς τα πλάγια, ενώ άλλα έχουν την τάση για έρπουσα ανάπτυξη με κατάλληλη διατήρηση μπορούν να δημιουργήσουν όρθιο χλοοτάπητα. Καλύτερης ποιότητας χλοοτάπητα δημιουργούν τα είδη που έχουν όρθια ανάπτυξη.
- Η ομαλότητα έχει ενδιαφέρον για υψηλής ποιότητας χλοοτάπητες, ιδιαίτερα για τα γήπεδα γκολφ, που δεν πρέπει να έχουν εξάρσεις ή βαθουλώματα που θα εμποδίζουν την κίνηση της μπάλας.
- Η ομοιομορφία είναι ο συνδυασμός των άλλων δεικτών ποιότητας. Ένας υψηλής ποιότητας χλοοτάπητας πρέπει να είναι εντελώς ομοιόμορφος στην εμφάνιση, όσον αφορά το χρώμα, την πυκνότητα, τον τρόπο ανάπτυξης, την υφή κ.α. και να είναι απαλλαγμένος από ζιζάνια και προσβολές από εχθρούς και ασθένειες.
- Εκτίμηση της ποιότητας μιας ποικιλίας γίνεται από τα Πανεπιστήμια και τις εταιρίες με παρατηρήσεις πολλές φορές τον χρόνο και βαθμολόγηση από 1 (πολύ κακή ποιότητα) έως 9 (άριστη ποιότητα), ενώ πάνω από 5 θεωρείται αποδεκτή μια ποικιλία. Πέρα όμως από τα παραπάνω ποιοτικά χαρακτηριστικά του χλοοτάπητα η αξιολόγηση των ειδών και ποικιλιών γίνεται και για την διαπίστωση της αντοχής στο πάτημα, στη σκιά, στις ασθένειες, στο ξερίζωμα, σε εδάφη αλατούχα και ασβεστούχα, στο κρύο, τη ζέστη, την υγρασία και στην ξηρασία, στο ρυθμό ανάπτυξης κ.α.

ΕΔΑΦΟΣ – ΥΠΕΔΑΦΟΣ

Είναι πολύ σημαντικό για τον χλοοτάπητα να γίνει σωστή προετοιμασία και επιλογή εδάφους πριν από την εγκατάστασή του. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία όταν πρόκειται για χλοοτάπητες αθλοπαιδιών όπου η συνεχής συμπίεση εμποδίζει την κυκλοφορία του νερού και αέρα και δημιουργεί ασφυκτικές συνθήκες για το ριζικό σύστημα των φυτών.

Το πορώδες του εδάφους πρέπει να εξασφαλίζει καλό αερισμό ενώ παράλληλα πρέπει να έχει καλή υδατοχωρητικότητα, καλή ικανότητα συγκράτησης θρεπτικών στοιχείων, καλή στράγγιση για την γρήγορη απομάκρυνση του πλεονάζοντα νερού και κατάλληλο ΡΗ.

Η μηχανική σύσταση του εδάφους πρέπει να είναι από αμμώδης έως αμμωπηλώδης με περιεκτικότητα σε άμμο 60% έως και 80% σε ορισμένες περιπτώσεις. Το κατάλληλο ΡΗ για τα περισσότερα αγρωστώδη που χρησιμοποιούνται για χλοοτάπητες κυμαίνεται από 6,0 – 7,0 διότι σε αυτό το ΡΗ είναι διαθέσιμα όλα τα στοιχεία για την θρέψη των φυτών.

Εικ. 12 Το έδαφος. (πηγή Σ.Χ.)

Επιλογή κατάλληλου εδάφους: Η καταλληλότητα του εδάφους για την εγκατάσταση ενός χλοοτάπητα εξαρτάται από την χρήση για την οποία προορίζεται. Σε περιοχές που αναμένεται συχνό πάτημα του χλοοτάπητα, όπως για παράδειγμα οι χλοοτάπητες κατοικιών και αθλητικών εγκαταστάσεων, επιλέγονται εδάφη με μεγάλη περιεκτικότητα σε άμμο που σε ορισμένες περιπτώσεις φθάνουν και το 100%. Το πλεονέκτημα από την χρήση της άμμου είναι ότι οι κόκκοι που την αποτελούν έρχονται σε επαφή μεταξύ τους με αποτέλεσμα να δημιουργούν έναν εδαφικό σκελετό, ο οποίος μπορεί και αντιστέκεται στις δυνάμεις συμπίεσης που ασκούνται από το πάτημα του χλοοτάπητα.

Αν η μηχανική σύσταση του εδάφους δεν είναι η ενδεδειγμένη γίνεται ανάπλαση με προσθήκη άμμου ποταμίσιας και οργανικής ουσίας. Γίνεται επίσης διόρθωση του PH με προσθήκη ανάλογων ποσοτήτων ασβεστόλιθου ή δολομίτη, εάν το έδαφος έχει χαμηλό PH και θείου α έχει υψηλό PH.

Ο ρόλος του υπεδάφους εντοπίζεται κυρίως στη δυνατότητα ταχείας απομάκρυνσης του πλεονάζοντος νερού του ποτίσματος ή της βροχής από το ριζικό σύστημα των φυτών, δηλαδή για την καλή αποστράγγιση. Πρέπει επομένως να εξεταστεί πριν γίνει η εγκατάσταση του χλοοτάπητα ο τρόπος κατανομής των στρωμάτων του υπεδάφους και αν υπάρχουν αδιαπέραστα στρώματα που εμποδίζουν την κίνηση του νερού προς τα κάτω.

Η κακή στράγγιση έχει σαν συνέπειες την κακή ανάπτυξη του ριζικού συστήματος και το μικρό βάθος ριζοβολίας, τον ανεπαρκή αερισμό τους,

δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες ανάπτυξης ασθενειών και τελική φτωχή ανάπτυξη και μειωμένη δυναμικότητα του φυτού. Πέρα όμως από αυτά επιταχύνεται η συμπίεση του εδάφους ενώ δεν γίνεται καλή έκπλυση των αλάτων που υπάρχουν στο έδαφος ή προστίθενται συνεχώς, ιδίως σε παραλιακές περιοχές.

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΧΛΟΟΤΑΠΗΤΑ

Η εγκατάσταση του χλοοτάπητα μπορεί να γίνει με σπορά, με μοσχεύματα ή με έτοιμο χλοοτάπητα. Η σπορά εφαρμόζεται όταν ο χλοοτάπητας εγκαθίσταται σε σχετικά επίπεδες επιφάνειες και δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί άμεσα. Η σπορά πλεονεκτεί στο ότι έχει μικρό κόστος εγκατάστασης και η εργασία της σποράς γίνεται πολύ γρήγορα. Αντίθετα τα μειονεκτήματα της σποράς είναι ότι ο ρυθμός της εγκατάστασης είναι αργός, υπάρχει κίνδυνος απόπλυσης και απώλειας των σπόρων από πτηνά και μυρμήγκια και υπάρχει ισχυρός ανταγωνισμός από τα ζιζάνια.

Η ποσότητα του σπόρου, η οποία πρέπει να σπαρεί, εξαρτάται από το είδος του μίγματος και τα είδη των γρασιδιών που το απαρτίζουν. Όσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό των μεγάλων σπόρων, τόσο περισσότερος σπόρος θα πρέπει να εφαρμοστεί ανά μονάδα επιφάνειας. Σε γενικές γραμμές η ποσότητα του σπόρου μπορεί να μεταβληθεί από 25-50 g/cm², με το μικρότερο βάρος να αναλογεί σε μίγματα που αποτελούνται από σπόρους μικρού μεγέθους και το μεγαλύτερο σε μίγματα που αποτελούνται από σπόρους μεγάλου μεγέθους.

Εικ. 13 Ο σπόρος που χρησιμοποιήθηκε. (πηγή Σ.Χ.)

Σε ορισμένες περιπτώσεις η εγκατάσταση του χλοοτάπητα δεν γίνεται με σπορά αλλά αγενώς, χρησιμοποιώντας δηλαδή φυτικά τμήματα από κάποιον υπάρχοντα χλοοτάπητα που διαδραματίζει το ρόλο της μητρικής φυτείας. Η αγενής εγκατάσταση του χλοοτάπητα γίνεται με τρεις τρόπους: α) με μοσχεύματα έτοιμου χλοοτάπητα, β) με μεταφύτευση πυρήνων και γ) με τμήματα στολώνων και ριζωμάτων.

Η σειρά των εργασιών που έγιναν για την προετοιμασία του εδάφους για να δεχθεί τον σπόρο είναι η εξής:

- Δημιουργία τεχνητής αποστράγγισης όπου αυτό είναι αναγκαίο.
- Μετάπλαση του εδάφους ή αντικατάσταση του επιφανειακού στρώματος εάν το υπάρχον είναι ακατάλληλο.
- Σκαφή – φρεζάρισμα, καθαρισμός του εδάφους από ξένες ύλες (πέτρες, ξύλα κ.α.)

Εικ. 14 Καθαρισμός του εδάφους από ξένες ύλες. (πηγή Σ.Χ.)

- Διαμόρφωση επιφάνειας του εδάφους σε επίπεδο ή με απαλές κλίσεις λόφους.
- Εγκατάσταση αρδευτικού δικτύου.
- Προσθήκη οργανικών και χημικών λιπασμάτων και παράχωμα – στρώσιμο της επιφάνειας.
- Πλούσια άρδευση για να καθίσουν τα χόματα και να φανούν οι μικροκοιλότητες.
- Όταν το έδαφος έρθει στο ρώγο του γίνεται το τελικό στρώσιμο και ψιλοχωμάτισμα και σκόρπισμα εντομοκτόνου για τα έντομα εδάφους και μυρμήγκια.
- Απολύμανση στις περιπτώσεις που είναι αναγκαία.

Μετά από την προετοιμασία του εδάφους ακολουθεί η σπορά. Η σπορά μπορεί να γίνει με το χέρι ή με σπαρτικές μηχανές.

- Σε περίπτωση σποράς με το χέρι η επιφάνεια του εδάφους πρέπει να χωριστεί σε λωρίδες πλάτους 1-2 μέτρων. Μοιράζεται επίσης ο σπόρος σε αριθμό ίσο με τον αριθμό των λωρίδων.
- Σπέρνεται χωριστά η κάθε λωρίδα σκορπίζοντας τον σπόρο ομοιόμορφα, μέχρι να σπαρθούν όλες οι λωρίδες.
- Στην συνέχεια καλύπτεται ο σπόρος με «καπάκι» δηλαδή λεπτό στρώμα από μείγμα τύρφης και χώματος. Όταν οι επιφάνειες είναι μεγάλες γίνεται κτυπητό τσουγκράνισμα για να καλυφθεί ο σπόρος.
- Ακολουθεί κυλίνδρισμα με κύλινδρο βάρους 1 κιλού ανά κυβικό εκατοστό.

Εικ. 15 Το κυλίνδρισμα του εδάφους. (πηγή Σ.Χ.)

- Αμέσως μετά γίνεται πότισμα με πολλή προσοχή ώστε να μην παρασύρει το έδαφος, Τις επόμενες και μέχρι το φύτευμα του σπόρου πρέπει να διατηρείται συνεχώς υγρή η επιφάνεια του εδάφους με συνεχή ποτίσματα σε μορφή ήπιας βροχής.
- Ακολουθεί επανασπορά τυχόν γυμνών κηλίδων.
- Μετά το φύτευμα ακολουθεί κυλίνδρισμα όταν τα φυτά φθάσουν κατά μέσο όρο τα 4-5 εκατοστά ύψος, για την βοήθεια του αδελφώματος.
- Ακολούθως γίνεται έλεγχος για ζιζάνια και βοτάνισμα.
- Το πρώτο κούρεμα γίνεται όταν τα φυτά φθάσουν στο ύψος των 8 – 10 εκατοστών και πρέπει να γίνει πολύ προσεχτικά ώστε να μην ξεριζωθούν τα φυτά, με καλά τροχισμένη μηχανή και ρυθμισμένη στο ψηλότερο σημείο.
- Για την εγκατάσταση με έτοιμο χλοοτάπητα γίνεται η ίδια προετοιμασία εδάφους όπως για την σπορά και στην συνέχεια στρώνονται τα κομμάτια ή οι λωρίδες στην επιφάνεια του εδάφους.

Στη συνέχεια γεμίζονται οι αρμοί με μείγμα χώματος και τύρφης και γίνεται ελαφρό κυλίνδρισμα για να καθίσουν καλύτερα στο έδαφος. Το πότισμα που ακολουθεί πρέπει να είναι άφθονο για να ποτιστεί καλά και το έδαφος κάτω από τον χλοοτάπητα.

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΛΟΟΤΑΠΗΤΑ

Για την συντήρηση του χλοοτάπητα απαιτούνται:

- Αρδεύσεις για τους μήνες με ελάχιστες ή καθόλου βροχοπτώσεις. Οι αρδεύσεις πρέπει να γίνονται με τα σύγχρονα υπόγεια συστήματα με αναδυόμενους εκτοξευτήρες και αυτόματο προγραμματισμό με χρονοδιακόπτη. Μόνο μικρής έκτασης διακοσμητικοί χλοοτάπητες μπορούν να ποτιστούν με το χέρι, αλλά και πάλι η επιτυχία τους δεν είναι εξασφαλισμένη.
- Λιπάνσεις.
- Κουρέματα.
- Αερισμός εδάφους.
- Βοτανίσματα ή ζιζανιοκτόνα.
- Καταπολεμήσεις εχθρών και ασθενειών.

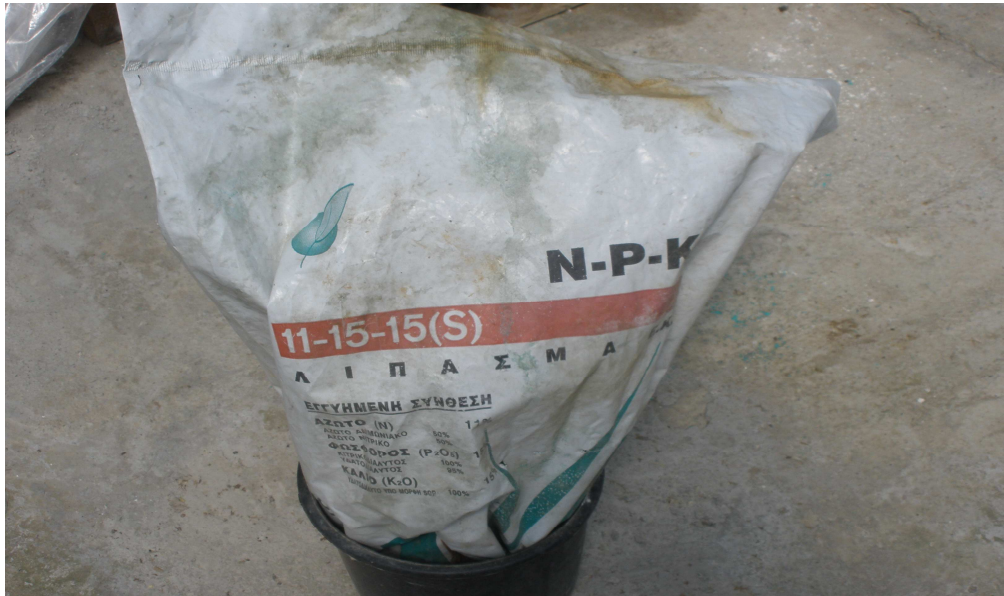

Εικ. 16 Κούρεμα χλοοτάπητα. (πηγή Σ.Χ.)

Η κοπή του χλοοτάπητα στο αγρόκτημα γίνεται κάθε 7 ημέρες.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΒΑΣΙΚΗΣ ΛΙΠΑΝΣΗΣ

Αφού απαλλαγούμε από τις προϋπάρχουσες ασθένειες και τα πολυετή ζιζάνια, εφαρμόζεται η βασική λίπανση. Στη βασική λίπανση χρησιμοποιούνται λιπάσματα τα οποία έχουν μεγάλη περιεκτικότητα σε φώσφορο, στοιχείο το οποίο είναι απαραίτητο για την σωστή ανάπτυξη των νεαρών φυταρίων. Τέτοια λιπάσματα είναι το 11-15-15. τα βασικά λιπάσματα εφαρμόζονται σε ποσότητες που υποδεικνύονται από τα αποτελέσματα εδαφικών αναλύσεων. Στις περιπτώσεις όμως που δεν υπάρχουν τέτοιες αναλύσεις σαν πρακτικός κανόνας ακολουθείται η εφαρμογή 50 κιλών λιπάσματος 11-15-15 ανά 1000 τετραγωνικά μέτρα.

Εικ. 17 Το λίπασμα 11-15-15. (πηγή Σ.Χ.)

ΕΠΑΝΑΣΠΟΡΑ – ΑΝΑΝΕΩΣΗ

Σε ορισμένες περιπτώσεις είναι δυνατό να απαιτηθεί μερική ή ολική επανασπορά του χλοοτάπητα. Η επανασπορά είναι η διεργασία βελτίωσης μιας περιοχής με σπορά πάνω σε ήδη εγκατεστημένο χλοοτάπητα. Η επανασπορά κρίνεται αναγκαία, όταν ένας χλοοτάπητας έχει υποστεί βλάβες, οι οποίες δεν είναι δυνατόν να αναστραφούν με τις συνηθισμένες καλλιεργητικές φροντίδες, όπως είναι η άρδευση και η λίπανση.

Βλάβες αυτού του είδους μπορεί να προκληθούν είτε από κλιματολογικούς είτε από βιολογικούς παράγοντες, όπως είναι η κακή αποστράγγιση, η δημιουργία υπερβολικού οργανικού στρώματος, η εδαφική συμπίεση κ.α.

Η επανασπορά σε χλοοτάπητα ο οποίος αποτελείται από ψυχρόφιλα είδη, θα πρέπει να διενεργηθεί νωρίς το φθινόπωρο, όταν οι θερμοκρασίες μειώνονται, το έδαφος είναι ακόμα ζεστό και υπάρχουν αρκετές βροχοπτώσεις.

Η ανοιξιάτικη επανασπορά είναι επίσης δυνατή αλλά υπάρχει μεγαλύτερη πίεση από τα ζιζάνια και τις αναμενόμενες υψηλές θερμοκρασίες του καλοκαιριού.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΑΡΤΕΡΙΟΥ

Με τον όρο παρτέρι, εννοούμε μια περιοχή του κήπου με ελεύθερο ή γεωμετρικό περίγραμμα, που προορίζεται για φύτευση με χαμηλά κυρίως φυτά και ιδιαίτερα ανθοφόρα, ετήσια ή πολυετή φυτά. Μπορούμε σε γενικές γραμμές να διακρίνουμε τις εξής περιπτώσεις :

- Αλτάνα (Επιμήκης λωρίδα στο όριο του κήπου με αναρριχώμενα φυτά ή ψηλούς θάμνους).
- Ανάμικτη φύτευση (Χώρος φύτευσης για χαμηλούς και μεσαίους θάμνους).
- Ανθώνας (Χώρος φύτευσης ανθόφυτων με ελεύθερο ή γεωμετρικό περίγραμμα).
- Παρτέρι υποδοχής (Πλαισίωση εισόδου).
- Κλασσικό παρτέρι (Συμμετρικά γεωμετρικά "κεντήματα" στα προαύλια των ανακτόρων).

Στο αγρόκτημα επιλέχθηκε η μορφή του ανθώνα ως τύπο παρτεριού. Στην αρχή επιλέχθηκε ο χώρος όπου θα γίνει το παρτέρι και στην συνέχεια έγινε η διαμόρφωση του.

Εικ. 18 Ο χώρος που επιλέχθηκε για το παρτέρι. (πηγή Σ.Χ.)

Ο χώρος καθαρίστηκε από τα φύλλα και σκουπίδια και στην συνέχεια έγινε η διαμόρφωσή του.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΦΥΤΩΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΓΙΑ ΠΑΡΤΕΡΙΑ

Το τοπικό μικροκλίμα και η ποιότητα του εδάφους είναι τα πρώτα κριτήρια επιλογής φυτών κατάλληλα για παρτέρια. Έτσι, αν το παρτέρι πρόκειται να γίνει σε περιοχή με ορεινό κλίμα και ασβεστούχο έδαφος, η επιλογή των φυτών που θα γίνει για θαλάσσιο κλίμα και ασβεστούχο έδαφος θα είναι διαφορετική. Άλλο κριτήριο είναι η αντοχή σε έλλειψη νερού σε συνδυασμό και με άλλα κριτήρια όπως χρωματικά, εδαφικά κ.α.

Όσον αφορά τους χρωματικούς συνδυασμούς, πρέπει να αντιμετωπισθούν με μεγάλη σοβαρότητα. Η διανομή και οι επαναλήψεις των χρωμάτων προϋποθέτουν δοκιμασμένη αισθητική άποψη, ενώ το πιο εύκολο είναι να πέσει κανείς στην παγίδα της τυχαίας ανάμιξης των χρωμάτων με αποτελέσματα συχνά σύγχυσης και αντίφασης και πολύ κακόγουστη κατάληξη. Γι αυτό αν κανείς δεν διαθέτει πείρα μαζί με ζωγραφικό ταλέντο καλύτερα να χρησιμοποιεί απλούς συνδυασμούς σταθερών χρωμάτων και αποχρώσεων.

Εικ. 19 Το παρτέρι. (πηγή Σ.Χ.)

ΠΑΡΤΕΡΙΑ ΠΟΩΔΩΝ ΑΝΘΟΦΥΤΩΝ

Με τον όρο παρτέρια ποωδών εννοούμε τη φύτευση σε ομάδες ποωδών ανθόφυτων έτσι ώστε να σχηματίσουν μεγαλύτερες ή μικρότερες μάζες με σαφή όρια σε διάφορες συνθέσεις απλές ή αλληλοσυμπλεκόμενες στο έδαφος και να δώσουν ένα ιδιαίτερα διακοσμητικό χαρακτήρα στον κήπο κυρίως λόγω της πλούσιας ανθοφορίας τους και των εντυπωσιακών χρωμάτων τους.

Με την ευρύτερη έννοια του όρου παρτέρι μπορεί επίσης να εννοηθεί και ένα μεγαλύτερο τμήμα στον κήπο που εκτός από τα ανθόφυτα να περιέχει και άλλα στοιχεία, όπως θάμνους, δέντρα, χλοοτάπητα και άλλα τεχνητά διακοσμητικά στοιχεία.

Εικ. 20 Παρτέρι ποωδών ανθόφυτων. (πηγή Σ.Χ.)

Η ΦΥΤΕΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΤΕΡΙΟΥ

Οι φυτεύσεις γίνονται αφού καθοριστούν οι θέσεις των φυτών με βάση το σχέδιο και τις συντεταγμένες του κάθε φυτού και είτε σηματοδοτούνται τα σημεία των λάκκων είτε ακουμπούν κατευθείαν τα φυτά το καθένα πάνω στην θέση που θα φυτευτεί .

Οι αποστάσεις διαφέρουν, ανάλογα με το προβλεπόμενο τελικό μέγεθος του κάθε είδους. Οι λάκκοι που ανοίγονται είναι αναλόγων διαστάσεων με το μέγεθος της μπάλας ή του φυτοδοχείου του κάθε φυτού.

Το φυτό τοποθετείται προσεκτικά αφού αφαιρεθεί το φυτοδοχείο χωρίς να σπάσει η μπάλα που συγκρατεί τις ρίζες και αφού γεμιστεί μερικά ο λάκκος με επιφανειακό χώμα ή μίγμα φύτευσης. Στη συνέχεια σκάβουμε το χείλος του λάκκου οπότε σχηματίζεται συγχρόνως η λεκάνη ποτίσματος ενώ συμπληρώνεται ο λάκκος με επιφανειακό χώμα ή μίγμα φύτευσης.

Το μίγμα φύτευσης μπορεί να μπει μετά το πρώτο πότισμα που θα συμπιέσει αυτομάτως το χώμα στο βάθος, ώστε να συμπληρωθεί και το συνολικό ύψος του χώματος μέσα στη λεκάνη ποτίσματος. Ποτίζουμε αμέσως και ποτέ δεν συμπιέζουμε το χώμα με το πόδι γιατί μπορεί να κακοποιηθεί το ριζικό σύστημα του φυτού και να αποτύχει η φύτευση.

Ακολουθεί μία ισορροπημένη λίπανση με πλήρες λίπασμα βραδείας αποδόμησης σε ποσότητες συνήθως 50-100 γραμμαρίων ανά τετραγωνικό μέτρο.

Ο ΒΡΑΧΟΚΗΠΟΣ

Από τα πιο ενδιαφέροντα στοιχεία που προσφέρει η φύση στον άνθρωπο για την δημιουργία ωραίων συνθέσεων στον κήπο είναι οι κάθε μορφής βράχοι.

Τα περισσότερα βουνά της Ελλάδας είναι φανταστικοί και ανεπανάληπτοι φυσικοί βραχόκηποι που ο άνθρωπος παρόλο τα μέσα που διαθέτει δεν θα μπορούσε να φτάσει σε τελειότητα και πρωτοτυπία.

Ο βράχος, η πέτρα, τα χαλίκια, η άμμος είναι στοιχεία που αξιοποιούνται με πολλή φαντασία στους γιαπωνέζικους κήπους φτιάχνοντας συνθέσεις που ενώ με την πρώτη ματιά φαίνονται τυχαίες δημιουργούν ανεπανάληπτους σχεδιασμούς με τα άλλα στοιχεία του κήπου, το νερό, τα φυτά, τα ξύλα κ.τ.λ.

Οι βραχόκηποι στους ελληνικούς κήπους είναι μια προσπάθεια απομίμησης του φυσικού τοπίου που όμως δεν είναι πάντοτε επιτυχής. Η διαμόρφωση και κατασκευή του βραχόκηπου παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες. Εάν το έδαφος είναι επικλινές είναι ευκολότερη η δημιουργία του ενώ αντίθετα στο επίπεδο έδαφος πρέπει να δημιουργηθεί τεχνητή κλίση με το σχηματισμό μικρών λόφων.

Η επιτυχία ενός βραχόκηπου εξαρτάται από πολλούς παράγοντες :

- Η κατάλληλη επιλογή της θέσης του μέσα στον κήπο. Μπορεί να βρίσκεται στο κέντρο ή να στηριχτεί σε ένα τοίχο ή μια γωνία του κήπου.
- Η επιλογή των κατάλληλων βράχων και η σωστή κατανομή τους πάνω στο λοφίσκο.
- Η καλή αποστράγγιση και το κατάλληλο έδαφος είναι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη των φυτών.
- Η επιλογή των κατάλληλων φυτών παίζει σημαντικό επίσης ρόλο στην επιτυχία του βραχόκηπου.

Τα φυτά του βραχόκηπου πρέπει να έχουν χαμηλή και στρωτή ανάπτυξη, να μην απλώνουν πολύ για να μην καλύπτουν τους βράχους, να έχουν λίγες απαιτήσεις συντήρησης, να αντέχουν στα άγονα και ρηγά εδάφη και στις συνθήκες κλίματος και μικροκλίματος της περιοχής. Πρέπει να αποφεύγονται δέντρα και μεγάλοι θάμνοι.

- Η ισορροπημένη αναλογία βράχων και φυτικών κηλίδων.
- Η σωστή συντήρηση του βραχόκηπου παρουσιάζει δυσκολίες λόγω του ότι η εργασία είναι κυρίως χειρωνακτική.
- Οι διαστάσεις του βραχόκηπου που δεν πρέπει να είναι πολύ μικρές, και να προσαρμόζονται στις διαστάσεις του κήπου.
- Οι ιδέες για ένα βραχόκηπο και ο τρόπος κατασκευής του είναι τα στοιχεία που δίνουν την πρωτοτυπία και το ενδιαφέρον. Καλό όμως είναι το ξεκίνημα να γίνεται πάντοτε έχοντας υπόψη κάποιες βασικές

αρχές τις οποίες ο δημιουργός θα εμπλουτίσει αργότερα με την εμπειρία που θα αποκτήσει.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΒΡΑΧΟΚΗΠΩΝ

Για την δημιουργία ενός βραχόκηπου ακολουθούμε τα εξής βήματα:

- Στη βάση του βραχόκηπου δημιουργείται το πρώτο στρώμα με σκύρα πάχους 8-10 εκ. για καλή αποστράγγιση.
- Πάνω στα σκύρα μεταφέρεται και στρώνεται κατάλληλο μείγμα χώματος πάχους περίπου 30 εκ. ακολουθώντας κατά στρώσεις τις ισούψεις καμπύλες.
- Ακολουθεί δεύτερη στρώση με σκύρα και δεύτερη με χώμα όπως παραπάνω που συνεχίζονται μέχρι να ολοκληρωθεί ο λόφος σύμφωνα με το σχέδιο (βλέπε εικ. 21).
- Στην συνέχεια ανοίγονται λάκκοι και φυτεύονται οι βράχοι κατά τα 2/3 τους στις επιλεγμένες θέσεις. Η διάταξή τους πρέπει να μοιάζει με φυσικό βραχόκηπο με κενά για να φυτευτούν τα φυτά. Τα κενά αυτά δεν πρέπει να είναι συνεχόμενα για να μην γίνονται απορροές από τα νερά της βροχής και του ποτίσματος.
- Ακολουθεί κατάβρεγμα για να καθίσουν τα χώματα και να ξεπλυθούν οι βράχοι.

Εικ. 21 Βραχόκηπος. (πηγή Σ.Χ.)

Για την επιτυχία ενός βραχόκηπου πρέπει να προσέξουμε τα εξής:

- 1) Η κατάλληλη επιλογή της θέσης μέσα στον κήπο. Μπορεί να βρίσκεται στο κέντρο ή σε μια γωνιά του κήπου. Πρέπει όμως να είναι ορατός από χώρους όπως το καθιστικό, η είσοδος, μονοπάτια, δρόμους με συχνή διέλευση.
- 2) Η επιλογή των κατάλληλων βράχων και η σωστή τοποθέτηση τους στο λοφίσκο.
- 3) Η καλή αποστράγγιση και το κατάλληλο έδαφος είναι προϋποθέσεις για την καλή ανάπτυξη των φυτών.
- 4) Τα φυτά του βραχόκηπου πρέπει να έχουν χαμηλή και στρωτή ανάπτυξη, να μην απλώνουν πολύ για να μην καλύπτουν τους βράχους και να έχουν λίγες απαιτήσεις συντήρησης.
- 5) Η ισορροπημένη αναλογία βράχων και φυτών.
- 6) Οι διαστάσεις του βραχόκηπου πρέπει να προσαρμόζονται με τις διαστάσεις του κήπου.
- 7) Φυτά κατάλληλα για βραχόκηπους είναι τα πολυετή ποώδη, μικροί θάμνοι, μικρά κωνοφόρα, παχύφυτα και κακτώδη, βολβώδη αλλά και ετήσια ανοίξεως και θέρους.

- Ο κατάλογος των φυτών που χρησιμοποιούνται στους βραχόκηπους είναι πολύ μεγάλος και περιλαμβάνει κατά κατηγορίες τα εξής:
 - ✓ Φυτά αλπικά (ορεινής ζώνης)
 - ✓ Φυτά ξεροφυτικών απαιτήσεων (ερημικής ζώνης)
 - ✓ Βολβώδη
 - ✓ Ετήσια
 - ✓ Ποώδη πολυετή
 - ✓ Θάμνοι
- Η συντήρηση του βραχόκηπου αποτελεί πρόβλημα λόγω του ότι όλες οι εργασίες πρέπει να γίνουν χειρωνακτικά. Το πότισμα μπορεί να γίνει με σταγόνες (στάγδην άρδευση) αλλά οι σωλήνες πολλές φορές είναι αντιαισθητικές ιδιαίτερα στην πρώτη φάση ανάπτυξης των φυτών πριν να απλωθούν για να κρύψουν το μεγαλύτερο τμήμα τους. Ο καλύτερος τρόπος είναι με λάστιχο ή ποτιστήρι.
- Άλλες εργασίες είναι το βοτάνισμα, κλάδεμα για τον περιορισμό ορισμένων φυτών που αναπτύσσονται γρήγορα και καλύπτουν τα άλλα φυτά και τις πέτρες, τυχόν αλλαγές στη φύτευση και στη θέση των βράχων και οι καταπολεμήσεις εχθρών και ασθενειών.

ΚΛΑΔΕΜΑ ΔΕΝΤΡΩΝ ΚΑΙ ΘΑΜΝΩΝ

Μία από τις βασικές εργασίες συντήρησης του κήπου αποτελεί τι κλάδεμα των δέντρων, θάμνων και αναρριχώμενων φυτών. Η επίδραση του κλαδέματος στη βλάστηση, άνθηση και καρποφορία των καλλωπιστικών φυτών είναι ανάλογη με αυτή των καρποφόρων. Ο σκοπός όμως που επιδιώκεται είναι διαφορετικός.

Στα καρποφόρα φυτά γενικά με το κλάδεμα επιδιώκουμε την μεγιστοποίηση της παραγωγής και βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων καρπών καθώς και την ισορροπία μεταξύ του υπέργειου και υπόγειου τμήματος των φυτών για την καλή θρεπτική τους κατάσταση.

Στα καλλωπιστικά φυτά σκοπό του κλαδέματος αποτελεί η σωστή αισθητική και λειτουργική παρουσία του φυτού στο χώρο του κήπου, πάρκου και δεντροστοιχίας σε σχέση με τις ανάγκες των ανθρώπων για τους οποίους δημιουργήθηκε.

Έτσι με το κλάδεμα των καλλωπιστικών φυτών μπορεί να επιδιώκεται: Κατάλληλο σχήμα, κάλυψη επιφάνειας, δημιουργία πλαισίων, πλούσια ανθοφορία, ανανέωση κόμης κ.α.

Για την επιτυχία του κλαδέματος των καλλωπιστικών φυτών είναι απαραίτητη η γνώση του συγκεκριμένου είδους, το φυσικό του σχήμα, η τάση για βλάστηση, ανθοφορία και καρποφορία καθώς και η αντίδραση στο αυστηρό ή ελαφρό κλάδεμα. Μερικές φορές κακοί χειρισμοί μπορεί να δώσουν αντίθετα από τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

ΚΛΑΔΕΜΑ ΔΕΝΤΡΩΝ

Γενικά τα καλλωπιστικά δέντρα με την τάση που επικρατεί σήμερα δε χρειάζονται συστηματικό κλάδεμα. Πολλά δέντρα εξάλλου σχηματίζουν μόνα τους χωρίς την επέμβαση του ανθρώπου σχήματα κανονικά και επιθυμητά.

Γενικά με το κλάδεμα των δέντρων επιδιώκουμε:

- Να τους δώσουμε το κατάλληλο σχήμα ή να τα βοηθήσουμε να αναπτύξουν το φυσικό τους σχήμα.
- Τη δημιουργία ισορροπίας μεταξύ κόμης και ρίζας στα ανεπτυγμένα δέντρα.
- Τη βελτίωση των συνθηκών ανάπτυξης. Με το κατάλληλο κλάδεμα δημιουργούνται καλύτερες συνθήκες αερισμού και φωτισμού φυλλώματος αλλά και μείωση πιθανοτήτων προσβολής από ασθένειες και εχθρούς.

Εικ. 22 Κλάδεμα κόμης δέντρου. (πηγή Σ.Χ.)

ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΤΗΣ ΚΟΜΗΣ

Τα μεγάλης ηλικίας δέντρα παρουσιάζουν σημεία γήρανσης καθώς και τα παραμελημένα γενικά που προσβάλλονται από εχθρούς και ασθένειες, παρουσιάζουν μια αντιαισθητική όψη και χάνουν την διακοσμητική τους αξία. Στα δέντρα αυτά είναι ευκολότερο να σπάσουν οι κλάδοι τους από τους κλάδους των υγείων και καλά διατηρημένων δέντρων.

Στις περιπτώσεις αυτές χρειάζεται να γίνει ανανέωση της κόμης των δέντρων με αυστηρό ή πολύ αυστηρό κλάδεμα ανάλογα με το είδος του δέντρου, την κατάσταση που βρίσκεται και την ηλικία τους.

Στην αρχή αφαιρούνται όλοι οι ξηροί, άρρωστοι και αδύνατοι βραχίονες και κλάδοι και στη συνέχεια κλαδεύονται οι υγιείς βραχίονες που έχουν μεγάλες διαστάσεις για να περιοριστεί η απόστασή τους από τον κεντρικό άξονα του δέντρου και να δημιουργηθεί έτσι ένα δέντρο με κανονικό σχήμα.

Ανανέωση της κόμης μπορεί επίσης να γίνει σε δέντρα που έχουν υποστεί ανεμομόρφωση από τον αέρα, έχουν ζημιωθεί από παγετό, από σταγονίδια της θάλασσας ή από αντίξοες εδαφικές συνθήκες

Στις περιπτώσεις αυτές η θέση, ο βαθμός και η εποχή της επέμβασης, εξαρτώνται από παράγοντες όπως η κατάσταση του φυτού, το είδος και ο σκοπός του κλαδέματος.

ΚΛΑΔΕΜΑ ΘΑΜΝΩΝ

Με το κλάδεμα των θάμνων επιτυγχάνεται η διαμόρφωση κανονικού σχήματος και η ανάπτυξη και διατήρηση της κόμης τους σε καλή κατάσταση.

Με το κλάδεμα επίσης ελέγχονται οι διαστάσεις και η ανθοφορία τους. Το αυστηρό κλάδεμα για να περιοριστεί ο χώρος που καταλαμβάνει ένας μεγάλων διαστάσεων θάμνος σε ένα περιορισμένο χώρο έχει σαν αποτέλεσμα ένα κακοσχηματισμένο θάμνο με λίγα ή καθόλου άνθη.

Αν πάλι αφεθούν εντελώς ακλάδευτοι, πολλοί από αυτούς θα αναπτυχθούν κανονικά και θα ανθοφορούν αν έχουν αρκετό χώρο στη διάθεσή τους και γόνιμο έδαφος. Άλλοι πάλι θα εξασθενίσουν και θα παράγουν όλο και μικρότερα άνθη.

Για το σωστό κλάδεμα των θάμνων, πρέπει να έχει κανείς υπόψη του τις βασικές αρχές του κλαδέματος, τον τρόπο βλάστησης και ανθοφορίας των φυτών, και να προσπαθεί να επιτύχει το καλύτερο αποτέλεσμα σε σχέση με τον σκοπό που επιδιώκει.

ΚΛΑΔΕΜΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑΣ ΚΗΠΟΥ

Το κλάδεμα της τριανταφυλλιάς γίνεται για να δώσουμε κατάλληλο σχήμα, να βελτιωθεί η εμφάνισή της και να ενθαρρύνουμε την ανάπτυξη και εμφάνιση νέων ανθοφόρων βλαστών.

Η δημιουργία ενός συμμετρικού σχήματος είναι ο κυριότερος λόγος κλαδέματος. Μια κατάλληλα κλαδεμένη τριανταφυλλιά πρέπει να έχει ισόρροπα διατεταγμένους βλαστούς. Ένας συμμετρικός καλά κλαδεμένος θάμνος συνήθως σημαίνει ένα υγιές φυτό με μεγάλη παραγωγή ανθέων.

Ο χρόνος του κλαδέματος εξαρτάται από τις κλιματικές συνθήκες ενός τόπου και το μικροκλίμα της περιοχής. Γενικά το κλάδεμα θα μπορούσε να γίνει νωρίς την άνοιξη όταν έχει περάσει ο κίνδυνος του παγώματος και η νέα βλάστηση που θα βγει μετά το κλάδεμα να είναι ασφαλής.

Ο καλύτερος χρόνος είναι προς το τέλος της περιόδου ληθάργου όταν οι πρώτοι οφθαλμοί αρχίζουν να φουσκώνουν. Δεν πρέπει όμως να καθυστερεί πολύ το κλάδεμα και έχουν ανοίξει οι οφθαλμοί διότι εξασθενεί η βλάστηση του φυτού. Εάν πάλι κλαδευτούν πολύ νωρίς κινδυνεύει να ζημιωθεί η βλάστηση σε ψυχρές περιοχές από την παγωνιά.

ΦΥΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΚΑΙ ΣΧΗΜΑΤΑ

Τα φυτικά πλαίσια ή μπορντούρες σχηματίζονται από την πυκνή φύτευση σε ευθείες ή καμπύλες γραμμές αειθαλών κυρίως θάμνων, που επιδέχονται το κούρεμα και δημιουργούν πυκνή βλάστηση από τη βάση μέχρι την κορυφή. Έχουν προορισμό κυρίως την διακόσμηση, την προστασία, τον έλεγχο της κίνησης σε κήπους, πάρκα και πλατείες, τον χωρισμό των τμημάτων του κήπου, την απομόνωση τμήματος του κήπου, την κάλυψη άσχημης θέας κ.α.

Εικ. 23 Φυτικά πλαίσια. (πηγή Σ.Χ.)

Τα φυτικά πλαίσια μπορεί να είναι:

- ❖ Ελεύθερης μορφής: Χρησιμοποιούνται κυρίως θάμνοι με πλούσια ανθοφορία. Απαιτούν περισσότερο διαθέσιμο χώρο και βρίσκονται συνήθως στα όρια του κήπου ή πάρκου.
- ❖ Ημιελεγχόμενης μορφής: Χρησιμοποιούνται αειθαλείς θάμνοι μεγάλης πυκνότητας που ελέγχονται μερικώς μόνο με την χρήση ψαλιδιού κλαδέματος.
- ❖ Ελεγχόμενης μορφής: Συγκροτούνται από αειθαλείς κυρίως θάμνους που ψαλιδίζονται για να δημιουργήσουν πυκνό φυτικό πλαίσιο με την χρησιμοποίηση των ειδικών ψαλιδιών μπορντούρας.

Για την εγκατάσταση των φυτικών πλαισίων αφού επιλεγεί το κατάλληλο είδος φυτού για κάθε περίπτωση επισημαίνονται με ακρίβεια η γραμμή φύτευσης με ένα ράμμα. Στη συνέχεια ανοίγεται χαντάκι βάρους

40-60 εκατοστών και πλάτους επίσης 40-60 εκατοστών ανάλογα με το είδος του φυτού και τοποθετούμε στο βάθος το επιφανειακό χώμα με κοπριά ή τύρφη και λίπασμα. Στη συνέχεια φυτεύονται τα φυτά στο ίδιο βάθος που είχαν στη σακούλα πριν φυτευτούν σε ίσες αποστάσεις μεταξύ τους που εξαρτώνται από το είδος του φυτού.

Το πλαίσιο σχηματίζεται βαθμιαία κόβοντας κάθε χρόνο το ένα τρίτο της ετήσιας βλάστησης μέχρι να αποκτήσει το επιθυμητό ύψος. Με ψαλιδίσματα αποκτάται το επιθυμητό σχήμα του πλαισίου επιδιώκοντας να είναι η βάση λίγο πλατύτερη από την κορυφή. Με αυτόν τον τρόπο η βάση του πλαισίου δέχεται αρκετό ήλιο και διατηρείται το πυκνό της φύλλωμα μέχρι το έδαφος.

Γηρασμένα ή παραμελημένα φυτά πλαισίων ανανεώνονται αν κλαδευτούν σε ύψος 30-50 εκατοστών από το έδαφος και σχηματιστεί νέα βλάστηση προοδευτικά ώστε να δημιουργηθεί φύλλωμα από τη βάση. Για την διαμόρφωση ειδικών σχημάτων χρειάζεται περισσότερος χρόνος και χρησιμοποίηση φυτών με μικρά φύλλα και πυκνή διάταξη αργής ανάπτυξης όπως το πυξάρι, ο ταξός, το ευώνυμο το μικρόφυλλο, η τούγια κ.α.

ΠΛΑΚΟΣΤΡΩΣΕΙΣ – ΔΙΑΔΡΟΜΟΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ

Σαν πλακοστρώσεις εννοούμε τις τεχνητές επιφάνειες του κήπου οι οποίες είναι επενδυμένες με υλικά σκληρής υφής. Στην κηποτεχνία η πλακόστρωση βρίσκει εφαρμογές συνήθως σε δύο περιπτώσεις:

1. Στους διαδρόμους διακίνησης από όπου διευκολύνεται η διέλευση των ατόμων έτσι ώστε ο κήπος να γίνεται περισσότερο προσιτός δίνοντας την ευκαιρία στους περιηγητές να πλησιάσουν, να εξερευνήσουν και να απολαύσουν όλους τους χώρους του κήπου.
2. Σαν επιφάνεια επένδυσης των σημείων όπου υπάρχει συγκέντρωση δραστηριοτήτων και είναι επιθυμητή μια σκληρή, σταθερή και επίπεδη επιφάνεια.

Οι πλακοστρώσεις αποτελούν σημαντικό στοιχείο της κηποτεχνίας, γιατί οριοθετούν τα διάφορα τμήματα ενός κήπου, καθοδηγούν και διευκολύνουν στην περιήγηση του χώρου, ενώ, συγχρόνως συμβάλουν ουσιαστικά στην καθαριότητα, αφού οι περιηγητές δεν αναγκάζονται να μετακινούνται μέσα στον κήπο μεταφέροντας λάσπες και υγρασία.

Γενικά οι πλακοστρώσεις πρέπει να δημιουργούν επιφάνειες οι οποίες είναι ελκυστικές, ανθεκτικές, παρέχουν ευκολία στη συντήρησή τους και είναι ασφαλείς.

Εικ. 24 Διάδρομος κίνησης στο αγρόκτημα. (πηγή Σ.Χ.)

Για την δημιουργία του συγκεκριμένου διαδρόμου κίνησης χρησιμοποιήθηκαν πλακάκια, τα οποία τοποθετήθηκαν σε μία σταθερή βάση από σκυρόδεμα.

Το πλακάκι είναι ένα πολύ ανθεκτικό υλικό, το οποίο διαθέτει απεριόριστες δυνατότητες χρωμάτων, τόνων και σχεδίων, ενώ η ποιότητα της επιφάνειάς του δεν αλλοιώνεται και δεν υποβαθμίζεται με την πάροδο του χρόνου. Τα πλακάκια που προορίζονται για πλακόστρωση είναι ειδικά κατασκευασμένα για χρήση σε δάπεδα.

Γενικά, τα πλακάκια δαπέδου είναι σκληρότερα και ανθεκτικότερα από τα πλακάκια των τοίχων, ενώ συγχρόνως στην επιφάνειά τους υπάρχουν μικροσκοπικές εξάρσεις για να μην γλιστρούν.

Τα πλακάκια μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε οποιοδήποτε χώρο του κήπου, αλλά συνήθως, τοποθετούνται κοντά σε πισίνες λόγω της οπτικής συνέχειας με τα πλακάκια της πισίνας.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

Για την τοποθέτηση των πλακιδίων, πρώτα σχημάτισα μια σταθερή υπόβαση από σκυρόδεμα. Αρχικά για την κατασκευή της υπόβασης το υπάρχον έδαφος συμπίεστηκε έντονα με την χρήση κυλίνδρου.

Στη συνέχεια τοποθέτησα το καλούπι το οποίο ακολουθεί το περίγραμμα του χώρου που έχει πλακοστρωθεί. Μέσα στο χώρο που προσδιορίζεται από το καλούπι τοποθέτησα μεταλλικό πλέγμα και στη συνέχεια έριξα το σκυρόδεμα.

Τέλος τοποθέτησα τα πλακάκια πάνω στο σκυρόδεμα, σε ίσες αποστάσεις μεταξύ τους.

Εικ. 25 Τα πλακάκια και το σκυρόδεμα. (πηγή Σ.Χ.)

Εικ. 26 Διάδρομος κίνησης. (πηγή Σ.Χ.)

ΦΥΤΑ ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ

ΛΑΓΚΕΣΤΡΕΜΙΑ

Εικ. 27 Λαγκεστρέμια. (πηγή Σ.Χ.)

Φυλλοβόλο δένδρο ύψους 5-6 μ. που μπορεί να αναπτυχθεί και σε θαμνώδη μορφή.

Φύλλωμα: Βαθυπράσινο, γυαλιστερό, πολύ διακοσμητικό.

Άνθηση: Πλούσια και μακράς διάρκειας, με άνθη σε επάκριες ταξιανθίες και χρώματα: λευκό, ρόδινο, πορφυρό και με ευχάριστες αποχρώσεις.

Εύρος άνθισης: από τον Ιούλιο μέχρι και τον Οκτώβριο.

Αντέχει καλύτερα στις θερμότερες περιοχές. Στα ψυχρότερα διαμερίσματα δεν ανθίζει καλά παρά μόνο όταν το καλοκαίρι είναι αρκετά θερμό.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με μοσχεύματα σκληρού και μαλακού ξύλου.

Χρήσεις στην αρχιτεκτονική τοπίου

1. Σχηματίζει ωραίους ψηλούς φράκτες ή πλαίσια τα οποία διαμορφώνονται κατάλληλα με το κλάδεμα.
2. Συνδυάζεται πολύ καλά ή δημιουργεί αντιθέσεις με τα άνθη του ιβίσκου, της ποιντσιάννας, της κάσσιας και άλλων θάμνων που ανθίζουν ταυτόχρονα.
3. Δημιουργεί επιβλητικές ταξιανθίες εντός πάρκων, όταν κλαδευτεί κατάλληλα. (βλέπε εικ. 27).

ΧΑΜΑΙΡΩΨ

Εικ. 28 Χαμαίρωψ. (πηγή Σ.Χ.)

Ύψος: 1,5 – 3 μέτρα.

Φύλλωμα: Μέτριο έως σκούρο πράσινο. Το σχήμα τους είναι σύνθετο παλαμοειδές, με αγκάθια που δείχνουν προς το φύλλο και δερματώδες. Σπειροειδώς σκληρά διατεταγμένα γύρω από τον μίσχο.

Άνθος: Δίοικο, το οποίο εμφανίζεται ανάμεσα στα φύλλα και δεν αφθονεί.

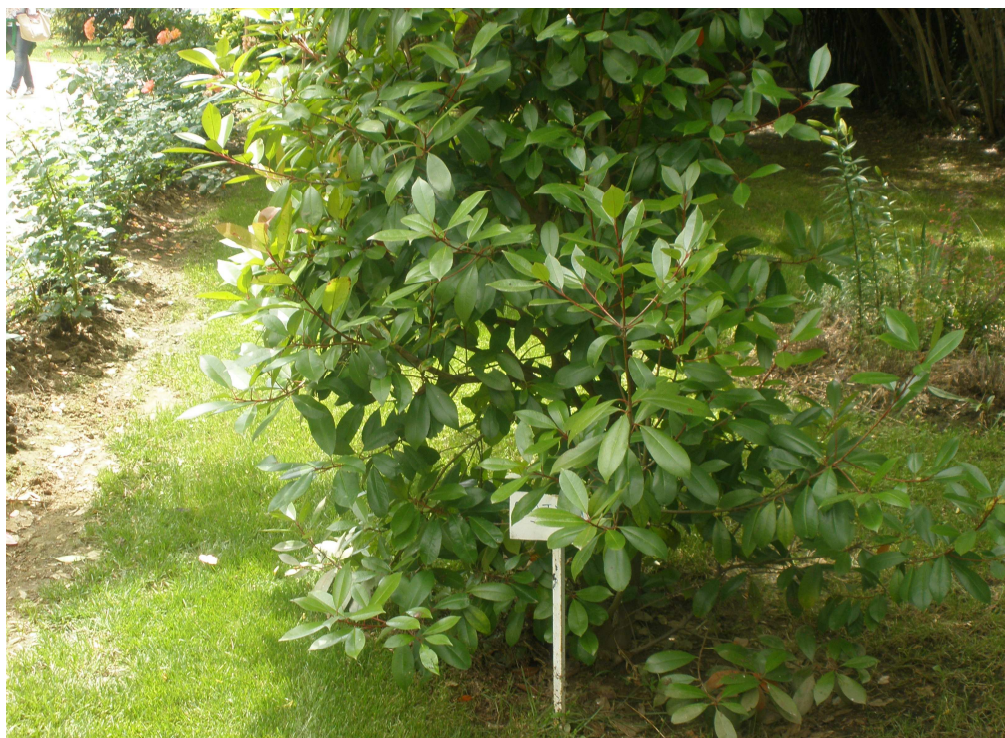
Καλλιέργεια: Ήλιος ή μερική σκιά. Το φυτό αυτό προτιμά το υγρό, αμμώδες έδαφος, αλλά γενικά προσαρμόζεται και σε ένα ευρύ φάσμα εδαφών.

Τύπος αύξησης: Δημιουργεί υψώματα και είναι στρογγυλό ή με πολλούς μίσχους.

Χρήσεις στην αρχιτεκτονική τοπίου

Ο Χαμαίρωψ είναι ένα πολύ όμορφο φυτό, το οποίο δημιουργεί ένα τροπικό αποτέλεσμα σε οικοδομήματα, περιοχές με χλοοτάπητα και όρια κήπων. Κατάλληλο και ως μεμονωμένο είδος σε κήπους, πάρκα και προαύλια κτιρίων.

ΦΩΤΙΝΙΑ

Εικ. 29 Φωτίνια. (πηγή Σ.Χ.).

Θάμνος ή δενδρύλλιο αειθαλές. Ιθαγενές της Κίνας.

Ύψος: 3-4 μέτρα συνήθως αλλά μπορεί να φθάσει μέχρι και τα 6 μέτρα.

Φύλλα: Μεγάλα μήκους 10-20 εκ., στιλπνά, ζωηρού πράσινου χρώματος, δερματώδη και ορισμένα από αυτά, το φθινόπωρο έχουν κόκκινο χρώμα.

Άνθη: Άφθονα, λεπτά και λευκά με ελαφρά ρόδινη απόχρωση.

Εύρος άνθησης: Ανθίζει τον Μάρτιο – Απρίλιο και έχει εύρος άνθησης 20-25 μέρες.

Καλλιέργεια: Παρουσιάζει την καλύτερη δυνατή ανάπτυξη σε καλά στραγγισμένα, υγρά εδάφη. Αναπτύσσεται εύκολα και ανταποκρίνεται θετικά στο κλάδεμα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται επιτυχώς με εμβολιασμό σε Κυδωνιά.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου

1. Χρησιμοποιείται στις δεντροστοιχίες των πάρκων και είναι πολύ διακοσμητικό, ιδιαίτερα κατά την εποχή ης άνθησής του, λόγω των ωραίων αντιθέσεων του πράσινου και ερυθρού χρωματισμού των φύλλων του.
2. Μπορεί, επίσης, να καλλιεργηθεί σε μεγάλα φυτοδοχεία για την διακόσμηση εξωτερικών χώρων και ιδιαίτερα πλακόστρωτων.

ΠΛΑΤΑΝΟΣ

Εικ. 30 Πλάτανος (πηγή Σ.Χ.)

Ύψος: 18-30 μέτρα.

Φύλλο: Μέτριο πράσινο το καλοκαίρι και καφέ το φθινόπωρο, απλό, με 3 έως 5 λοβούς, με μυτερές κορυφές.

Καλλιέργεια: Προτιμά τα βαθιά, υγρά, οργανικά εδάφη, αλλά γενικά προσαρμόζεται οπουδήποτε αρκεί να υπάρχουν μεγάλα ποσοστά υγρασίας. Είναι ανθεκτικό στους ζεστούς και ξηρούς ανέμους.

Φλοιός-μίσχοι: Οι νεαροί μίσχοι είναι απαλοί και κίτρινοι-καφέ έως γκρι. Ο παλαιότερος φλοιός είναι απαλός και ξεφλουδίζει σε μεγάλες ακανόνιστες πλάκες εκθέτοντας τον πράσινο εσωτερικό φλοιό.

Καρπός: Στρογγυλοί, μικροί, αγκαθωτοί καρποί το φθινόπωρο και το χειμώνα

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου

Ο Πλάτανος είναι αξιόλογο φυτό για την ταχεία ανάπτυξή του και για τον γκριζωπό φλοιό του που αποφλοιώνεται, αποκαλύπτοντας τον πολύχρωμο εσωτερικό φλοιό του. Δεν πρέπει να χρησιμοποιείται σε μαζικές φυτεύσεις λόγω της πτώσης των καρπών του. Παρόλα αυτά είναι ένα φυτό προς έκθεση σε περιοχές με χλοοτάπητα ή ως δέντρο σκίασης.

ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ

Εικ. 31 Καλλωπιστική τριανταφυλλιά. (πηγή Σ.Χ.)

Γένος φυτών της οικογένειας των ροδιδών, που περιλαμβάνει πάνω από 125 είδη.

Τα φυτά αυτά είναι θάμνοι με όρθια, αναρριχώμενη ή κληματώδη ανάπτυξη. Υπάρχουν είδη φυλλοβόλα και αιθαλή. Η τριανταφυλλιά έχει ακανθοφόρα συνήθως βλαστάρια,

Φύλλα: Τα φύλλα είναι σύνθετα, μοναχικά ή σε μπουκέτα.

Άνθος: Τα άνθη είναι μεγάλα, συνήθως αρωματικά κόκκινα, λευκά, ρόδινα ή κίτρινα. Ο κάλυκας του άνθους συμφύεται με την ανθοδόχη, που έχει μορφή στάμνας και αυξάνεται μαζί μ' αυτή.

Καλλιέργεια: Ήλιος έως ελαφρά σκιά. Προτιμά το καλά αποστραγγισμένο, οργανικό έδαφος, αλλά είναι αρκετά προσαρμόσιμο φυτό.

Πολλαπλασιασμός: Ο κύριος τρόπος πολλαπλασιασμού της τριανταφυλλιάς είναι ο εμβολιασμός που γίνεται συνήθως τον Αύγουστο-Οκτώβριο.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου

Η καλλωπιστική αξία της τριανταφυλλιάς είναι πολύ μεγάλη γι' αυτό και χρησιμοποιείται στη διακοσμητική κηπουρική. Καλλιεργείται σε μεγάλη κλίμακα στους κήπους, σε γλάστρες και σε θερμοκήπια.

ΒΙΒΟΥΡΝΟ ΑΕΙΘΑΛΕΣ

Εικ. 32 Βιβούρνο το αειθαλές. (πηγή Σ.Χ.)

Θάμνος αειθαλής, ιθαγενής της Μεσογείου.

Ύψος: 2-3 μέτρα.

Ρυθμός ανάπτυξης: Μέτριος.

Φύλλα: Απλά, μήκους 5-7 εκ. και στενόμακρου σχήματος.

Άνθος: Λευκό ως ροζ, εύοσμο και φανταχτερό. Εμφανίζεται σε θυσάνους στα τέλη του χειμώνα με αρχές της άνοιξης.

Εύρος ανθίσεως: Ανθίζει τον Ιανουάριο – Απρίλιο και έχει εύρος ανθίσεως 100 – 120 ημερών.

Καλλιέργεια: Ήλιος ή ελαφρά σκιά. Προτιμά τα υγρά, οργανικά, καλά αποστραγγισμένα εδάφη. Προσαρμόζεται στο pH αλλά δεν είναι ανθεκτικό στην λειψυδρία.

Πολλαπλασιασμός: Με εναέριες καταβολάδες και με παραφυάδες.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου

1. Μπορεί να καλλιεργηθεί ως μεμονωμένος θάμνος, είτε μέσα σε χλοοτάπητες είτε μεταξύ άλλων θάμνων.
2. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε φυτοφράκτες ή πλαίσια, λόγω της πυκνής του βλάστησης, όπως επίσης και για την δημιουργία φυτικών λαβυρίθων.
3. Με ιδιαίτερη φροντίδα κλαδέματος μπορεί να γίνει δενδρώδες και να χρησιμοποιηθεί στις δενδροστοιχίες των πάρκων.

ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΟ

Εικ. 33 Χρυσάνθεμο. (πηγή Σ.Χ.)

Τα πασίγνωστα και θαυμαστά χρυσάνθεμα αποτελούν ένα δικό τους, πολυποίκιλο κόσμο. Αποτελούν την μεγάλη δόξα του φθινοπώρου. Είναι ατελείωτη η σειρά ειδών, ποικιλιών και τύπων χρυσανθέμων. Είναι φυτό πολυετές.

Φύλλα: Τα φύλλα του είναι αρκετά μεγάλα και σχιστά, λοβωτά με την γνωστή οσμή με την απλή προστριβή τους.

Άνθος: Όλα τα είδη, οι ποικιλίες και οι τύποι χρυσανθέμων που ανήκουν στο ίδιο γένος έχουν κοινό χαρακτηριστικό τη μορφή του άνθους. Το άνθος του είναι ένα σύνολο μικρών ανθέων πάνω σε ένα φυτικό "κεφάλι" (ανθοδόχη).

Καλλιέργεια: Τα φυτά αυτά είναι αρκετά ανθεκτικά, αλλά τα ελκυστικά και εξαιρετικώς κοσμητικά μεγάλα άνθη τους είναι ευαίσθητα στις συνθήκες περιβάλλοντος. Δε διατηρούνται όσο τα μικρότερα άνθη άλλων ειδών.

Πολλαπλασιασμός: Τα χρυσάνθεμα γενικά πολλαπλασιάζονται με όλους σχεδόν τους τρόπους (μοσχεύματα, παραφυάδες, διαίρεση της ρίζας, ριζίτες, σπόρος). Σε μερικά είδη ο πολλαπλασιασμός γίνεται με κάποιους από τους τρόπους αυτούς. Ορισμένα άλλα όμως έχουν τον δικό τους τρόπο.

ΔΑΦΝΗ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ

Εικ. 34 Δάφνη Απόλλωνος. (πηγή Σ.Χ.)

Θάμνος ή δέντρο αειθαλές, αυτοφυές των παραμεσόγειων χωρών και πολύ γνωστό από τους κλασσικούς ακόμη χρόνους στην Ελλάδα, καθώς τους ήρωες των εθνικών αγώνων και του στίβου, τους έστεφαν με τα φύλλα αυτού του φυτού.

Ύψος: Μπορεί να φτάσει το ύψος 10-20 μέτρων.

Φύλλα: Απλά, δερματώδη, λογχοειδή, με οξύ άκρο και κυματώδη περιφερειακώς αλλά χωρίς να είναι οδοντωτά. Μήκους 7-9 εκ., ωραίου πράσινου χρώματος και εξόχως εύοσμα.

Άνθη: Ωχροπράσινα, εύοσμα κατά ταξιανθία μικρών σκιαδίων.

Εύρος άνθισης: Απρίλιος-Μάιος, 20-25 ημέρες.

Ρυθμός ανάπτυξης: Το φυτό έχει ζωηρή και ταχεία βλάστηση.

Καλλιέργεια: Αναπτύσσεται σε όλα σχεδόν τα εδάφη, προτιμά όμως τα αρδευόμενα.

Πολλαπλασιασμός: Με σπόρο την άνοιξη και με εναέριες καταβολάδες.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου

1. Συνίσταται ως φυτό φρακτών και πλαισίων, γιατί είναι ανθεκτικό στην ξηρασία και έχει βαθύ ριζικό σύστημα.
2. Συνδυάζεται πολύ καλά με άλλα ποώδη ή ξυλώδη πολυετή φυτά.
3. Πολύ κατάλληλο φυτό για δημόσιους οδούς.
4. Κατ' εξοχήν φυτό σχημάτων λόγω των ισχυρών του βλαστών και των σκληρών του φύλλων. Μπορεί να πάρει όλα σχεδόν τα σχήματα.

ΤΟΥΓΙΑ

Εικ. 35 Τούγια (πηγή Σ.Χ.)

Θάμνος ή δέντρο αειθαλές, ιθαγενές της Αμερικής.

Ύψος: Μπορεί να φθάσει μέχρι τα 20 μέτρα.

Σχήμα: Πυραμιδοειδές, με κεντρικό κορμό και οριζόντιους κλάδους.

Φύλλα: Ωοειδή, οξύληκτα και ωραίου πράσινου χρώματος.

Άνθη: Μικροσκοπικά, χωρίς κάποια αισθητική αξία.

Καρπός: Κώνος ωοειδής ή προμήκης, μήκους 10-15 χιλιοστών.

Ρυθμός ανάπτυξης: Αυξάνει κανονικώς.

Καλλιέργεια: Ευδοκίμει σε όλα σχεδόν τα εδάφη και είναι κατ' εξοχήν ανθεκτικό φυτό στην ξηρασία. Αντέχει και στο ψύχος, αλλά τα φύλλα του το χειμώνα κιτρινίζουν ελαφρώς.

Πολλαπλασιασμός: Με σπόρο, την άνοιξη.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου

1. Πολύ κατάλληλο φυτό για να σχηματίσει ισχυρούς και αειθαλείς ανεμοφράκτες.
2. Συνιστάται ιδιαίτερος ως φυτό πλαισίων διότι απαιτεί ελάχιστα κλαδέματα και αρδεύσεις.
3. Φυτεύεται μπροστά από αντιαισθητικές επιφάνειες γιατί με το αειθαλές του φύλλωμα τις καλύπτει όλο τον χρόνο.
4. Σχηματίζει ωραίες δεντροστοιχίες ιδιαίτερα όταν αυτές βρίσκονται μέσα σε χλοοτάπητες.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η ενασχόλησή μου με την κατασκευή ενός κήπου, ή καλύτερα με τη διαμόρφωση ενός υπάρχοντος χώρου σε κήπο, με ώθησε να μελετήσω, να αναλύσω, να σκεφτώ και να φανταστώ διάφορους τρόπους και μεθόδους που θα μπορούσαν να μετατρέψουν ένα κομμάτι γης σε χώρο ξεκούρασης, ευχαρίστησης, ηρεμίας και ομορφιάς. Με έκανε επίσης να αναλογιστώ ότι δυστυχώς στις πόλεις, ελάχιστοι τέτοιοι χώροι υπάρχουν. Ένας κήπος βοηθά στην ψυχολογία του ανθρώπου, τον βοηθά να αποτελεί μέρος του φυσικού περιβάλλοντος και να βελτιώνει την ποιότητα ζωής του. Η επαφή με τη φύση και τι περιβάλλον είναι ένα στοιχείο που λείπει από τη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου.

Παράλληλα, η εργασία μου κατά την κατασκευή του κήπου, μου έδωσε την δυνατότητα να εφαρμόσω στην πράξη όσα έμαθα τα προηγούμενα χρόνια ως φοιτητής της σχολής μας. Να αντιμετωπίσω τις δυσκολίες και να βρω τις λύσεις για τα προβλήματα που εμφανίστηκαν. Να αντιληφθώ ότι πρέπει να χτίσω πάνω στα θεμέλια της γνώσης που μου έδωσαν οι καθηγητές μου. Να καταλάβω πόσο σημαντικός είναι ο κλάδος της κηποτεχνίας όσον αφορά την επαγγελματική αποκατάσταση. Να αισθανθώ τη χαρά της δημιουργίας και τέλος την ικανοποίηση πως έφερα σε πέρας την εργασία που μου ανατέθηκε.

Προτείνω στους πτυχιούχους συναδέλφους να ασχοληθούν με τον κλάδο της κηποτεχνίας, καθώς είναι ένα επάγγελμα που μπορεί να προσφέρει ικανοποιητικά έσοδα. Σαφώς η κυριότερη πρόταση αφορά την δημιουργία χώρων πρασίνου, πάρκων και κήπων σε κάθε γειτονιά και σε κάθε περιοχή διότι ο σύγχρονος άνθρωπος το έχει ανάγκη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Τάσιος, Β, 2000. Εργαστηριακές ασκήσεις καλλωπιστικής κηποκομίας – κηποτεχνίας. Εκδόσεις Α.Τ.Ε.Ι.Θ. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.
- Τάσιος, Β, 2004. Εργαστηριακές ασκήσεις ανθοκομίας. Εκδόσεις Α.Τ.Ε.Ι.Θ. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.
- Σπαντιδάκης, Ι, 2008. Ελληνικός κήπος. Εκδόσεις Σταμούλη. ΑΘΗΝΑΙ.
- Τσοκτουρίδης, Γ, 2004. Σημειώσεις καλλωπιστικής κηποκομίας – κηποτεχνίας. Εκδόσεις Α.Τ.Ε.Ι.Θ. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.
- Kunze, S, 1988. Αρχιτεκτονική κήπων. Εκδόσεις Γκιούρδας. ΑΘΗΝΑΙ.
- Τσαλικίδης, Ι, 1994. Καλλωπιστικά φυτά για ελληνικούς κήπους. Εκδόσεις Παρατηρητής. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.
- Wilson, A, 2005. Ο κήπος, αρχιτεκτονική και σχεδιασμός. Εκδόσεις Ίριδα. ΑΘΗΝΑΙ.
- Πατλής, Ι, 2003. Οδηγός καλλωπιστικών φυτών. Εκδόσεις Σταμούλη. ΑΘΗΝΑΙ.
- Κανταρτζής, Ν, 1991. Ανθοκομία, ετήσια φυτά άνοιξης για την αρχιτεκτονική τοπίου. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.
- Καρράς, Γ, 2001. Ετήσια, πολυετή και βολβώδη. Εκδόσεις Αγρότυπος. ΑΘΗΝΑΙ.